

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Erasmus program jako nástroj multikulturní výchovy a jako životní
zkušenost zahraničních studentů na Univerzitě Pardubice

Barbora Chaloupková

Bakalářská práce

2013

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Barbora Chaloupková**
Osobní číslo: **H08559**
Studijní program: **B6107 Humanitní studia**
Studijní obor: **Humanitní studia**
Název tématu: **Erasmus program jako nástroj multikulturní výchovy a jako životní zkušenost zahraničních studentů na UPa**
Zadávající katedra: **Katedra věd o výchově**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

V teoretické části své bakalářské práce se zaměřím na to, čím se Erasmus program zabývá, pro koho je určený, co je cílem a náplní, jakým způsobem tento celý systém funguje, jaké další programy mu konkurují apod. Multikulturní výchova je obor, kterým bych se chtěla zabývat v další kapitole. Pobyť v zahraničí a multikultura spolu úzce souvisí, proto zde nastíním dané charakteristiky, metody, cíle či rozdělení, kterými se tento obor zabývá. Na cestě za poznáním jiné kultury se studenti vystavují novému prostředí, novému způsobu žití, jiným mravům, případným konfliktům, které se musí učit v různých životních situacích řešit, proto bych se zde ráda zaměřila na prožívání a adaptaci z psychologického hlediska. V neposlední řadě představím cíle a význam Buddy systému. Ve své metodologii kvantitativního výzkumu budu na základě dotazníků zjišťovat informace od zahraničních studentů, působících na Univerzitě Pardubice. Následně provedu analýzu a interpretaci výzkumného šetření. Cílem praktické části je zjistit společné činitele, které studenty motivovaly či je přiměly, k rozhodnutí pro zahraniční studium a rozhodnout, zda Erasmus program ovlivnil postoje a názory zahraničních studentů.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

HUDLIČKA, Petr. Prožívání-zkušenost-životní svět, aneb, O cestách do světa na zkušenou. Praha : Triton, 2003. 179 s (Psychologická setkávání ; sv. 4) ISBN 8072543237

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu. Praha : Grada, 2007. 260 s. ISBN 978-80-247-1369-4

PRŮCHA, Jan. Multikulturní výchova: Teorie - praxe - výzkum. Praha : ISV, 2001. 264 s. ISBN 80-7254-866-2

Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (online). 2008. Dostupné na World Wide Web: <http://naep.cz/>

European Commission Education and Training (online). 1995. Dostupné na World Wide Web: <http://ec.europa.eu/education/erasmus>

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Marcela Ehlová**
Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2013**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
děkan

 Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
532 10 Pardubice, Studentská 84

L.S.

PhDr. Mgr. Iona Moravcová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. října 2012

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60. odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mě požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 29. 3. 2012

Barbora Chaloupková

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat svojí vedoucí bakalářské práce, paní PhDr. Marcelle Ehlové, která mi v průběhu poskytla odborné rady i připomínky a významně tím pomohla k sestavení mé bakalářské práce. Dále také za vynaložený čas a vstřícnost.

Chtěla bych také poděkovat všem zahraničním studentům, kteří byli ochotni podílet se na mém kvantitativním výzkumu a se zájmem vyplnili můj dotazník. Přispěli tak k zajímavým zjištěním a výsledkům.

Anotace

Tato bakalářská práce má za úkol zjistit, zda Erasmus program ovlivnil životy, postoje či názory zahraničním studentům, kteří studují nebo již studovali na Univerzitě Pardubice. Dále chce objasnit myšlenku samotného Erasmus programu, zabývá se tedy všeobecnými podmínkami pro uskutečnění pobytu nebo také hodnotí zkušenosti zahraničních studentů, kteří se programu Erasmus účastnili v akademických letech 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013.

Klíčová slova

Erasmus program, student, zahraničí, univerzita, kultura

Title

Erasmus programme like an instrument of multicultural education and life experience of foreign students at University of Pardubice

Annotation

This thesis aims to determine whether the Erasmus programme influenced the lives, attitudes or opinions of foreign students, who are or have studied at the University of Pardubice. Another aim is to clarify the idea itself. The Erasmus programme deals with the general conditions and experience of the international students who participated in the Erasmus programme in the academic years of 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013.

Keywords

Erasmus programme, student, abroad, university, culture

ÚVOD	10
1 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	12
1.1 CHARAKTERISTIKA	12
1.2 TERMINOLOGIE SOUVISEJÍCÍCH POJMŮ.....	13
1.3 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA V ČESKÉ REPUBLICE	15
1.3.1 Historie	15
1.3.2 Etnické skupiny v České republice.....	15
1.3.3 Soužití.....	16
1.4 PROGRAMY/PROJEKTY MULTIKULTURNÍ VÝCHOVY	17
2 ERASMUS PROGRAM (LLP - LIFELONG LEARNING PROGRAM)	18
2.1 HISTORIE	18
2.2 CHARAKTERISTIKA	18
2.3 PODMÍNKY.....	18
2.3.1 Profil zájemce	19
2.3.2 Podmínky studijního pobytu.....	19
2.3.3 Přijetí.....	19
2.3.4 Dokumenty	20
2.3.5 Během pobytu	21
2.4 FINANCOVÁNÍ.....	21
2.5 NÁRODNÍ AGENTURA PRO EVROPSKÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY (NAEP)	21
2.5.1 Další programy	22
3 BUDDY SYSTEM (BS)	24
3.1 CHARAKTERISTIKA	24
3.2 PROGRAMY BUDDY SYSTEMU.....	24
3.2.1 Informační záležitosti	24
3.2.2 Organizační záležitosti.....	24
3.2.3 Zábava.....	25
3.2.4 Ostatní.....	25
4 VYMEZENÍ SOUVISEJÍCÍCH PSYCHOLOGICKÝCH TERMÍNŮ	27
4.1 PROŽÍVÁNÍ.....	27
4.2 POZNÁVÁNÍ	27

4.3	POSTOJE	28
4.4	ADAPTACE.....	28
4.5	KONFLIKT.....	28
5	VÝZKUMNÁ ČÁST	30
5.1	VÝZKUMNÝ PROBLÉM	30
5.2	CÍLE VÝZKUMU.....	30
5.3	HYPOTÉZY	30
5.4	METODY VÝZKUMU	30
5.5	DOTAZNÍK	31
5.6	PŘEDVÝZKUM.....	32
5.7	CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO SOUBORU	32
6	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU.....	33
6.1	OVĚŘOVÁNÍ HYPOTÉZ.....	51
7	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU.....	56
7.1	DISKUZE	58
	ZÁVĚR.....	60
	SEZNAM LITERATURY	62
	SEZNAM PŘÍLOH	65

Úvod

Současnost lze charakterizovat podle mnoha aspektů a z různých úhlů pohledu. Zaměříme-li se na globalizaci a mezinárodní integraci, zjistíme jaké výhody tato doba s sebou přináší. Vzdělaný člověk by se měl zajímat o dění nejen ve své rodné zemi, ale i ve světě, znát alespoň jeden světový jazyk a mít dostatečné vědomosti o jednotlivých krajích světa. Současná doba se sama nabízí k využití různých mezinárodních programů/projektů, díky kterým lze vědomosti získat nejen teoreticky, ale především prakticky. V této práci se zaměřuji na program Erasmus, který studenti vysokých škol v současné době vyhledávají k uskutečnění studijního pobytu či pracovní stáže v zahraničí nejvíce. Objasním také související problematiku multikulturní výchovy, která je pro mezinárodní programy nezbytnou součástí.

Rozhodnutí pro napsání této práce však vzniklo především na základě vlastní zkušenosti zahraničního pobytu v rámci programu Erasmus. Zajímalo mě, jaké zkušenosti mají ostatní studenti vyjíždějící na tento program, jaké měli důvody k vycestování a jak pobyt celkově hodnotí. Mou cílovou skupinou dotazovaných jsou studenti ze zahraničí studující na Univerzitě Pardubice, proto bych tímto dotazníkovým šetřením ráda zjistila i jejich názory na to, jak hodnotí výuku, vybavení a přístup zaměstnanců/studentů k nim samotným.

V této práci se tedy budou analyzovat složky, sloužící pro zjištění výsledné efektivity tohoto programu. Bude popsáno, co je potřeba k úspěšnému zúčastnění zařídit, a stejně tak, co je potřeba zařídit před odjezdem zpátky domů a po něm.

Stanovila jsem několik cílů. Hlavním cílem je rozhodnout, zda Erasmus program ovlivnil život zahraničních studentů. Vedlejším cílem je seznámit čtenáře s problematikou Erasmus programu, objasnit, jakou roli má v této oblasti multikulturní výchova nebo objasnit psychologické termíny, které úzce souvisejí s jejich pobytem v zahraničí.

Celá práce je rozdělena do několika kapitol. Teoretická část se v první z nich zabývá problematikou multikulturní výchovy, jsou zde vymezeny základní a nejdůležitější pojmy s ní spojené a zaměřuji se na faktory, které jsou pro tyto zahraniční pobyty a multikulturní výchovu společné. Plynule navazuje kapitola druhá, která se zabývá samotným programem Erasmus, kde vysvětlím termín financování, podmínky a rovněž upozorním na konkurenční programy. Představím také postupy, které je třeba absolvovat proto, aby zájemce mohl na studijní pobyt vycestovat. V kapitole třetí jsou popsány programy a náplň Buddy systému. Ve čtvrté kapitole se zaměřuji na objasnění vybraných psychologických termínů.

V praktické části získávám údaje a informace od zahraničních studentů, kteří přijeli studovat na Univerzitu Pardubice (UPa). Zaměřuji se na jejich spokojenost s Erasmus programem v Pardubicích, na vzájemné vztahy s ostatními studenty, kulturní rozdíly a hodnocení Erasmus programu z různých úhlů pohledu. Využiji k tomu kvantitativní výzkumnou metodu s použitím dotazníkového šetření na skupinovém vzorku respondentů. Jednou z příloh je mnou sestavený motivační leták, jenž je určen budoucím studentům přijíždějícím studentům na Univerzitu Pardubice v rámci Erasmus programu. Mohl by být rozeslán studentům, rozhodujícím se o místě studijního pobytu a jenž by mohl některé studenty přesvědčit, aby si studijní pobyt zvolili právě na Univerzitě Pardubice.

1 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

V současné době se nás dotýkají problémy globálního a multikulturního charakteru, které jsou velmi diskutovanými tématy. Stále častěji se setkáváme s nejrůznějšími společenskými konflikty. Lidé mají odlišné názory, pohledy na svět a rozdílné způsoby jednání, a proto často dochází k vzájemnému neporozumění. V případě odlišných kultur vzniká šance konfliktu o to větší. Je velmi obtížné pochopit prostředí, ve kterém žijeme, ale pouze pozitivní a otevřený přístup k předmětům, lidem, byť k cizím, je základ úspěchu. Je zde řeč o kulturní rozmanitosti, ke které by se mělo přistupovat jako k velmi užitečnému stavu a jako k příležitosti vzájemného obohacování. Je důležité chápat, že interkulturní společnost může být velkým přínosem, pouze tehdy, jestliže jsou jednotlivé etnické skupiny schopny vzájemného kontaktu. Kulturní rozmanitost s sebou přináší příležitosti k vzájemnému poznávání, pochopení cizích postojů, názorů či pohledů na svět, tím člověk získá nové kontakty, obohatí svoji osobu po stránce vědomostní, ale i duševní. Současná doba se plně nabízí k využití velkého množství interkulturních akcí, ať už v rámci pracovních, vzdělávacích či zájmových mezinárodních programů, kterých by byla škoda nevyužít.

1.1 Charakteristika

Multikulturní výchova si klade za hlavní cíl učit lidstvo chápat a respektovat jiné kultury, než je jejich vlastní, a to prostřednictvím vzdělávacích programů. Snaží se tak eliminovat nebo oslabovat etnické či rasové předsudky. Pozitivně působí na postoje lidí vůči imigrantům, příslušníkům jiných kultur, ras apod. (Průcha, Walterová, Mareš, 1998). Multikulturní výchova se snaží dostat do povědomí společnosti, že multikulturní soužití je třeba zachovávat a má pozitivní vliv na společnost (Šišková, 2008).

Multikulturní výchovu lze rozdělit do 4 základních složek (Průcha, 2001):

- Je to oblast vědecké teorie, která je utvořena napříč různými vědami, a to především antropologií, etnografií, sociologií, interkulturní psychologií, etnopsychologií, etnolingvistikou, pedagogikou a mezinárodním právem - transdisciplinární teorie.
- Je to oblast výzkumu, kde se zjišťují jak teoretické poznatky, tak i poznatky z praxe, v níž se rozvíjí současná civilizace.
- Je to oblast infrastruktury, která vytváří organizační a informační základnu pro realizaci multikulturní výchovy, ale také pro výzkum a teorii.
- Je to oblast praxe, která se realizuje ve školách nebo v jiných školských zařízeních za účelem sblížení a spolupráce mezi národnostmi, etniky, kulturami a rasami.

Multikulturní výchova stanovuje hned několik obecných cílů (Šišková, 2008):

- Poskytovat zajímavé informace o cizích kulturách v souvislosti s vlastní kulturou
- Vést a vychovávat populaci k toleranci a proti rasismu
- Vzdělávat o interakci při setkávání příslušníků odlišných kultur
- Podporovat sociální a kulturní identitu většiny i menšiny

Vedle termínu Multikulturní výchova (Multicultural education), který se nejčastěji užívá v USA, Velké Británii, Kanadě, Austrálii, ale i v České republice (ČR) existuje několik dalších užívaných termínů, které jsou jejím synonymem. V mezinárodní vědecké komunikaci v Evropě je pak užívaný termín interkulturní výchova (Intercultural education), interetnická výchova (interethnic education), užívaná zejména v USA. Dále se můžeme setkat s označením mezinárodní výchova, globální výchova nebo výchova ke světovému občanství (Průcha, 2001).

1.2 Terminologie souvisejících pojmů

Etnikum neboli etnická skupina je taková skupina, ve které lidé sdílejí společnou kulturu, většinou užívají stejný mateřský jazyk a mají stejný rasový původ (Soukup, 2000).

Národ - „*Ve skutečnosti pro vymezení národa neexistují žádná pevná jednotná kritéria; rozhodující je akt vůle určité pospolitosti být národem a svobodné rozhodnutí jednotlivce přihlásit se k určitému národu a sdílet jeho osud.*“ (Všeobecná encyklopedie, 1999, s. 297).

Existuje spousta definic pro charakterizování národa, tato následující je však z hlediska multikulturní výchovy nejvhodnější.

„*Národ je osobité a uvědomělé kulturní a politické společenství, na jehož utváření mají největší vliv společné dějiny a společné území.*“ (Velký sociologický slovník, 1996, s. 668 – 669).

Vymezení pojmů kultura, rasa a předsudky (Průcha, 2001):

Kultura - obecně vzato se pojem kultura definuje jako vše, co vytváří lidská civilizace, tedy materiální i duchovní výtvoř. Z užšího hlediska se vztahuje především k lidskému chování a jednání, kterým se míní určité zvyklosti jednotlivých skupin např. komunikační normy, symboly, znaky a jazykové rituály, předávané zkušenosti či zachovávaná tabu. Kultura je pojem užívaný v několika vědních disciplínách, které pro tento pojem užívají různých charakteristik, to zapříčiňuje velmi složité vymezení či vysvětlení pojmu.

Rasa - je velká skupina lidí, mající podobné tělesné znaky, které jsou dědičné. Tyto znaky se vytvořily vlivem přírodního prostředí a vznikají vždy v určitých geografických teritoriích, přičemž rozlišujeme europoidní, negroidní a mongoloidní plemeno (Průcha, 2001). Je to neutrální antropologický termín, jenž se vztahuje k druhové diferenciaci lidských plemen (Šišková, 2008).

Předsudky - v multikulturní výchově hrají předsudky významnou roli, dají se definovat také jako autostereotypy - to jsou názory, postoje nebo představy, které mají dané skupiny lidí k jiným skupinám nebo také k sobě samým. Přenášejí se mezi generacemi a jsou relativně neměnné. Předsudky mohou vznikat na základě nedostatečné znalosti určitého předmětu nebo skupiny, které si lidé neověřeně osvojí od jiných lidí, většinou od „autority“.

Sociologové tvrdí, že je etnické klima v ČR velmi špatné a lidé inklinují k předsudkům především vůči Romům. S předsudky je úzce spjatý pojem diskriminace, kde však nutno uvést, že má-li někdo předsudky k příslušníkům jiného etnika či rasy, nelze to ještě označit za diskriminaci. Je zapotřebí udržovat předsudky určité společnosti vůči jiným etnikům tak, aby nedocházelo k diskriminačním aktům.

Xenofobie - toto slovo pochází z řeckého slova *xénos* (příchozí) a *fóbos* (úzkost). Vyjadřuje strach z někoho nebo něčeho, co stojí mimo vlastní sociální útvar, tedy z něčeho cizího. Xenofobie je spojována se způsobem posuzování jiných kultur na základě své kultury vlastní, tedy s heterostereotypem. „*Xenofobie je základem různých nenávislných ideologií, jako je nacionalismus, fašismus, rasismus apod.*“ (Šišková, 2008, str. 12).

Rasismus - rasismus obvykle vychází z xenofobie. Je to ideologie, která vnímá duševní i fyzickou nerovnost lidských ras. Podle rasových teorií lidstvo dříve bývalo rozděleno do vyšších a nižších ras, kdy rasy vyšší jsou charakterizovány jako vůdčí a tvořivé, kdežto rasy nižší jako neschopné, které je nutné vést. Rasismus se může projevovat různými stupni, přičemž je možné rozlišit rasismus „měkký“, jenž se vyznačuje hanobením, omezováním, diskriminací apod. Rasismus „tvrdý“ má agresivní podobu a projevuje se ničením, vyhrožováním, násilím apod. Dva hlavní produkty, které vycházejí z rasismu, jsou rasová diskriminace a rasové násilí (Šišková, 2008).

Globalizace - neodmyslitelným pojmem souvisejícím s multikulturní výchovou je *globalizace*, která je vyvolaná technologickými, společenskými a kulturními změnami. Součástí globalizace je přistěhovalectví, přičemž se projevuje především v místech, která jsou označena jako nejvíce vyspělé oblasti světa (Jeníček, 2000).

Shodným názorem odborníků na oblast globalizace je, že se jedná především o ekonomický jev a že je to jev velmi složitý a rozporuplný, který v současném světě probíhá jako proces, který nelze zastavit. Hlavním pozitivem globalizace je zvýšení nových pracovních příležitostí a růstu životní úrovně, otevírá nové trhy, nové komunikační a informační technologie. Ne příliš pozitivním faktem mohou být nečekané výkyvy ve vývoji světového hospodářství, které zapříčiňují tzv. globální krize. Může také zvýšit sociální rozdíly a vyvolat silné pnutí ve společnosti (Pelcová, 2009).

1.3 Multikulturní výchova v České republice

1.3.1 Historie

Archeologické doklady informují o tom, že nejstarší slovanské skupiny se na naše území dostávaly v 2. polovině 5. století, přičemž docházelo k prvním interetnickým procesům našich slovanských předků (historických Čechů) k jinému obyvatelstvu. Termín multikulturní výchova se vyvinul v polovině 20. století, avšak v České republice je poměrně krátce užíván, do roku 1990 jsme se s tímto označením setkávali pouze zřídka. Za hlavní příčinu rozvoje multikulturní výchovy lze označit otevření hranic v roce 1989, kdy Češi získali možnost svobodně cestovat do zahraničí, rovněž se tak ale otevřely hranice přistěhovalcům do České republiky. Počet přistěhovalců na území ČR tak rapidně vzrůstal (Průcha, 2001).

Z toho lze usoudit, že spolu s tímto příchodem nových etnik bylo nutné postupně vytvářet vhodné podmínky pro život jiných menšin a pro společné soužití více kultur na jednom území. Tyto faktory tak zapříčinily podporu rozvoje multikulturní výchovy i v České republice.

1.3.2 Etnické skupiny v České republice

Etnické a národnostní skupiny jsou nedílnou součástí naší země. V budoucnu se dá očekávat stálý příliv cizinců na našem území a naše společnost by se proto měla na tento stav nepřetržitě připravovat. Rovněž pedagogové by měli připravovat děti na tuto situaci ve školních institucích v rámci multikulturní výchovy.

Dne 28. 2. 2010 bylo ředitelstvím služby cizinecké policie MV ČR v České republice zaznamenáno 431 587 cizinců, z toho 182 856 mělo trvalý pobyt v ČR. Nejvíce imigrantů pochází z Ukrajiny (30%) a Slovenska (17%). Dalšími početně zastoupenými skupinami jsou Vietnamci (14%), Rusové (7%) a Slováci (4%) (Český statistický úřad, 2010).

1.3.3 Soužití

Listina základních práv a svobod je legislativní dokument, který mimo jiné ovlivňuje postavení národnostních menšin v ČR, je začleněn do ústavy a najdeme v něm „práva národnostních a etnických menšin“. Tato práva zaručují národnostním menšinám především možnost rozvíjení jejich vlastní kultury, právo na vzdělávání a možnost přijímat informace v jejich rodném jazyce, rovněž tak mají právo na užití jejich mateřštiny v úředním styku (Průcha, 2001).

Pojem *etnické klima* vyjadřuje postoje, představy společnosti k soužití s etnicky jinými komunitami. Hlavními otázkami jsou postoje české populace k národnostním a etnickým skupinám, pohledy majoritní populace na soužití s Romy nebo závažnost etnických problémů pro českou populaci (Gabal, 1999).

Tato data interpretuje autor (Gabal, 1999) z kvantitativních výzkumů, přičemž považuje české obyvatelstvo za xenofobní. České obyvatelstvo je zaměřeno na kulturní homogenitu a obává se zvýšené kriminality či negativních ekonomických vlivů, které připisuje přílivu cizinců do ČR. Podle získaných dat by Čechy nejvíce obtěžovalo mít v sousedství romskou příslušnost, dále by pak nebyli spokojeni s vietnamskou, ukrajinskou, ruskou ani arabskou menšinou. Naopak by jim nedělalo problémy žít vedle Francouzů nebo Slováků. Lidé v České republice zastávají názor, že by se menšiny měly přizpůsobovat našim zvyklostem, z čehož lze usoudit, že se objevuje spíše příklon k asimilaci nečeské populace nežli ke kulturní pluralitě (Gabal, 1999).

„Důležitá je informovanost majoritní společnosti o reálné situaci a problémech cizinců žijících v ČR, stejně jako poznání jiné kultury, tradic a životních postojů cizinců, překonávání komunikačních bariér, a to i ze strany majority při respektování odlišností cizinců.“ (Český statistický úřad, 2010, s. 11). Pouze vzájemné porozumění a respekt může předejít vzniku problémů ve vzájemných vztazích.

Z předešlých informací lze usoudit, že postoj české populace k jiným etnikům je ovlivněn historickou situací, především tzv. Sametovou revolucí v roce 1989, kdy se česká společnost transformovala spolu s příchodem imigrantů a cizinců. Je možno říci, že pohledy na cizí kulturu se tak liší dle generace obyvatel. Starší občané přirozeně upřednostňují homogenní populaci, protože interkulturní možnosti byly, v porovnání s dnešní dobou, značně omezeny. Dnešní mladá generace má obecně lepší postoje k cizím kulturám. Mladí lidé se mohou účastnit různých zahraničních programů v rámci jejich vzdělávání a toto vše přispívá

k rozvoji multikulturní výchovy, která by se měla v rámci globalizace ve všech směrech podporovat, šířit a dále rozvíjet.

1.4 Programy/projekty multikulturní výchovy

Jednou z hlavních mezivládních organizací je **Rada Evropy** (*Council of Europe*), jejímž členem je i Česká republika. Její členové se zaměřují především na realizaci multikulturní výchovy ve školách evropských zemí. Hlavním literárním zdrojem se stala kniha „*Teaching about Europe*“ (M. Shennan, 1991), která si klade za cíl metodicky vysvětlit podmínky pro správné utváření tzv. evropské identity. Klade důraz na školní vzdělávání, aby byla mládež připravena aktivně komunikovat a interaktivně jednat s lidmi odlišných kultur, a prosazuje tuto tematiku do všech škol v rámci školních předmětů. Nejvýznamnějším projektem je projekt zaměřený na školy ve Švýcarsku, kde se často školní třídy skládají až z nadpolovičního počtu cizinců, jenž je uveden v publikaci *Interculturalism: from the idea to teaching practice and from practice to theory* (1987). Rada Evropy se multikulturní výchovou zabývá velmi intenzivně a vychází ze skutečnosti, že mnohé země se postupně stávají multikulturními, přičemž hlavní příčinou je především zvyšující se migrace.

OECD (*Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj*) je mezivládní organizace, do které patří 34 členských, ekonomicky nejrozvinutějších států, které se řídí principy demokracie a tržní ekonomiky. Ačkoliv je organizace zaměřena spíše na ekonomické záležitosti, s nimiž úzce souvisí vzdělávání, uvědomuje si, že multikulturní výchova je jeho nedílnou součástí, poněvadž je vzdělávání do značné míry ovlivňováno kulturními faktory. Pro tuto organizace je důležitý sborník *Multicultural education* (1987), který se rovněž zaměřuje na multikulturní výchovu ve školství.

Jedním z mnoha projektů **Evropské unie** je *Rozvíjení interkulturního názoru* (1997), který se především soustředí na akce zaměřené proti rasismu. EU dále zprostředkovává různé mezinárodní programy, kterými jsou např. studijní programy a pracovní stáže pro vysokoškolské studenty i zaměstnance. Česká republika (ČR) se počinaje svým vstupem do EU zapojila do evropské spolupráce těchto programů, jež zkvalitňují vysokoškolské systémy a vzdělávání. Podporují rovněž mobility studentů, díky kterým mají absolventi větší příležitosti při uplatnění na trhu práce. Jedním z nejvyužívanějších je program Erasmus (Průcha, 2001).

2 ERASMUS PROGRAM (LLP - lifelong learning program)

2.1 Historie

Program Erasmus získal své pojmenování po Erasmu Rotterdamském. Byl to uznávaný holandský myslitel, teolog a humanista, který žil v letech 1466-1536. Byl přezdíván jako „kníže humanistů“. Erasmus Rotterdamský se na církevní škole, kterou studoval, prvně setkal se studiem teologie a filozofie, tomu se pak věnoval po celý svůj život. Byl rovněž vášnivým cestovatelem, jeho cesty směřovaly hlavně do Evropy, při nich se seznámil s mnoha humanisty a filozofy. Erasmus kladl veliký důraz na vzdělání, poznávání nových míst a kultur, a tím vznikla myšlenka mezinárodní spolupráce, ze které mohl později vzniknout program Erasmus, který funguje již od roku 1987 (Vykoupil, 2009).

2.2 Charakteristika

Program Erasmus je zaměřený na vysokoškolské vzdělávání a na odborné vzdělávání na vysokoškolské úrovni v Evropě. Program není určen pouze pro studenty, kteří chtějí studovat v zahraničí, zapojit se rovněž mohou pedagogové, zaměstnanci vysokoškolských institucí či školitelé různých podniků, kteří chtějí profesně působit nebo se pouze vzdělávat v zahraničí (Albrechtová, 2011).

Erasmus (Lifelong learning programme = LLP) neboli program celoživotního vzdělávání je založený na bázi společné spolupráce vysokých škol. V současné době je členem 27 států EU a přidružených států, kterými jsou Norsko, Turecko a Lichtenštejnsko. Tato vzájemná spolupráce funguje na základě tzv. *bilaterálních dohod*, které slouží jako dohody mezi univerzitami a jejich fakultami. Do programu Erasmus se Česká republika aktivně zapojila v akademickém roce 1998/1999 a v současné době je do programu zapojeno 70 veřejných, státních, soukromých vysokých škol a rovněž řada vyšších odborných škol České republiky (Naep, 2012).

Mezi 3 hlavní aktivity Erasmus programu patří studijní pobyt ve zvolené zahraniční zemi, pracovní stáž nebo intenzivní jazykové kurzy, které se uskutečňují před zahájením pobytu nebo stáže, a to v délce max. 6 týdnů.

2.3 Podmínky

Podmínky pro uskutečnění zahraničního pobytu s Erasmus programem jsou podle Národní agentury pro evropské programy (dále jen Naep) stanoveny následovně (Naep, 2012):

2.3.1 Profil zájemce

Do programu Erasmus se může zapojit pouze student, který studuje buď bakalářské, magisterské, doktorské studium nebo je studentem na vyšší odborné škole. Studium lze uskutečnit prezenční formou, kdy studenti denně navštěvují vysokoškolskou instituci na rozdíl od formy kombinované, kdy studenti obvykle dochází do instituce 1x týdně, případně 1x za 14 dní. Distanční formu volí ten student, který nemá zájem odcestovat do zahraničí, chce pouze splnit dané vzdělání samostudiem, při kterém udržuje kontakt s vyučujícími prostřednictvím různých počítačových interaktivních programů. Zájemce musí být studentem, zapsaným minimálně ve druhém ročníku bakalářského studia. Občanství studenta nemusí být nutně české, musí být však zapsán na české vysoké škole (Naep, 2012).

2.3.2 Podmínky studijního pobytu

V následující kapitole jsou popsány podmínky podle (Naep, 2012).

Student si může určit, jak dlouho se Erasmus programu bude účastnit. Minimální doba je však 3 měsíce a maximální 12 měsíců. Studijní pobyt musí být realizován na základě bilaterální smlouvy mezi institucemi, které vlastní *Erasmus University Charter*, to je listina, která opravňuje vysokoškolskou instituci k účasti na Erasmus programu a kterou schvaluje Evropská komise.

Další podmínkou studijního pobytu je zákaz studenta přerušit studium na domácí univerzitě před ním ani během studijního pobytu.

V případě zájmu opakovaného výjezdu do zahraničí s programem Erasmus platí tyto podmínky:

- Každý student může s programem Erasmus vycestovat na studijní pobyt pouze jednou za celou dobu svého studia na vysoké škole a vyšší odborné škole (VŠ/VOŠ), a to po dobu 12 měsíců.
- Každý se může účastnit pouze jednou zahraniční stáže, a to po dobu maximálně 12 měsíců
- Dohromady se tedy účastník může zapojit do programu Erasmus na 24 měsíců, kdy se student může účastnit 12 měsíců zahraničního studia a 12 měsíců zahraniční stáže.

2.3.3 Přijetí

Prvním krokem každého zájemce o studijní pobyt v zahraničí by mělo být ujasnění si, která země by byla pro jeho studijní pobyt nejatraktivnější. Následující postup by měl

zahrnovat prostudování internetových stránek národní agentury, kde má možnost zjistit, na kterou univerzitu je možné v rámci dohody s domácí univerzitou vycestovat. Je třeba prostudovat internetové stránky již zvolené zahraniční univerzity, kde se studenti dozvědí důležité informace, tj. kontaktní osoba - koordinátor, termíny přihlášek nebo podmínky pro přijetí, proto je žádoucí, aby každý zájemce pozorně sledoval aktualizace informací hostitelské univerzity a udržoval s nimi kontakt. Následuje sepsání smlouvy mezi domácí a hostitelskou univerzitou.

Nejdůležitější podmínkou pro přijetí je výběrové řízení, jehož místo konání i termín stanovuje domácí univerzita. Výběrové řízení zpravidla bývá na jaře každého roku. Studenti vykonávají písemnou zkoušku, která ukáže úroveň jejich jazykových dovedností, absolvují také krátký pohovor v cizím jazyce, kde obhajují důvody, které je přiměly k odjezdu na studijní pobyt. Posledním krokem před odjezdem je vyřízení požadovaných dokumentů (Naep, 2012).

2.3.4 Dokumenty

Uvedené dokumenty jsou dostupné z (Naep, 2012).

Před odjezdem musí každý zájemce vyplnit přihlášku na zahraniční školu a studijní smlouvu (*Learning agreement*), která určuje studijní plán na zahraniční škole a rovněž stanovuje počty kreditů k jednotlivým předmětům. Musí být schválena jak hostitelskou, tak domácí univerzitou i studentem.

Důležitým dokumentem je finanční dohoda uvádějící výši stipendia, které je studentovi v průběhu studijního pobytu v zahraničí vyplaceno. Přílohou musí být tzv. *Erasmus Charta studenta*, která udává povinnosti a práva studentů Erasmus programu.

Po návratu ze studijního pobytu ze zahraničí je student povinen předložit dokument *Transcript of Records*, což je dokument, kde jsou zaznamenány jeho studijní výsledky studentů v zahraničí. Student rovněž odevzdává dokument Potvrzení o délce pobytu (*Confirmation of study period*). Posledním krokem k završení studijního pobytu je sepsání závěrečné elektronické zprávy, jejíž forma je pro všechny studenty stejná. Studenti v ní popisují například úroveň výuky, vybavení univerzity, zajištění ubytování, finanční výdaje, ochotu a pomoc hostitelské univerzity, celkový průběh pobytu – zdravotní obtíže, adaptace v novém prostředí, zapojení se do kolektivu nebo popis mimostudijních aktivit. Tyto informace jsou velmi užitečné pro budoucí zájemce o Erasmus pobyt, neboť jim mohou pomoci v rozhodování a při výběru zahraniční univerzity.

2.3.5 Během pobytu

Studentovou povinností je respektování studijního řádu a splnění všech podmínek, k nimž se student zavázal ve smlouvě. V případě, že by nastala nějaká změna, musí být sepsána ve smlouvě a podepsána vysílající i přijímací univerzitou. Změny musí být vyřízeny nejpozději do měsíce od příjezdu. Všichni studenti jsou posuzováni a hodnoceni stejnými metodami jako domácí studenti (Naep, 2012).

2.4 Financování

Finanční prostředky stanovené podle Naep dostupné z (Naep, 2012) neboli stipendia na studijní zahraniční pobyty částečně hradí fondy Evropské unie a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT).

Stipendium je paušální částka, jejíž výše se určí podle zvolené země zahraničního pobytu, kdy měsíční sazby jsou stanoveny dle evropských tabulek. Výše stipendia se rovněž určuje podle počtu měsíců pobytu, který se vynásobí příslušnou měsíční paušální částkou. Sazby jsou stanoveny Evropskou komisí a jejich maxima, na příslušný rok musí být respektována. Stanovení částky je ovlivněno především úrovní životních podmínek a standardů v dané zemi.

V případě, že se nedodrží trvání pobytu v délce celých měsíců, je stipendium přidělováno podle počtu dnů posledního měsíce stráveného v zahraničí:

- 1 až 7 dnů: žádná finanční podpora
- 8 až 20 dnů: 1/2 finanční podpory na měsíc
- 21 až 30 dnů: celá finanční podpora na měsíc

Přehled stanovené výše grantů pro jednotlivé země (viz příloha č. 1) podle (Naep, 2012).

2.5 Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (Naep)

Národní agentura pro evropské vzdělávací programy je součástí Domu zahraničních služeb MŠMT. Je zprostředkovatelem vzdělávacích programů mezinárodní spolupráce a vznikla na základě nové generace Programu celoživotního učení v letech 2007 - 2013. Naep tak realizovala Program celoživotního učení spolu s dalšími programy i v ČR a zprostředkovává finanční prostředky EU ve svěřených oblastech.

Naep má také za cíl získávat a vytvářet informace, které se týkají vzdělávacích programů EU. Naep zprostředkovává konzultační, informační a organizační služby, které se

týkají všech programů, jež patří k Naep, a rovněž se zabývá propagací českého školství v zahraničí (Naep, 2012).

2.5.1 Další programy

Naep nabízí mnoho dalších programů v rámci celoživotního vzdělávání, ze kterých si mohou vybrat lidé všech věkových kategorií a s různými zájmy. Dostupné z (Naep, 2012).

Program Comenius

Na rozdíl od Erasmus programu je Comenius zaměřen na školní vzdělávání, tzn. že hlavní cílovou skupinou jsou děti mateřských škol a žáci základních a středních škol, dále se pak mohou zapojit i pedagogičtí pracovníci a učitelé.

Podporuje mezinárodní spolupráci všech zmíněných institucí a podporuje zapojení žáků starších 15 let do mezinárodních studijních programů či stáží pro rozvoj vzájemného porozumění mezi mladými lidmi z různých evropských zemí.

Program Leonardo Da Vinci

Tento program se soustředí na skupiny osob na jiné než na vysokoškolské úrovni. Je zaměřen na odborné vzdělávání a přípravu. Cílem je odborný profesní rozvoj, zvýšení konkurenceschopnosti a uplatnitelnosti na trhu práce.

V současné době je do programu zapojeno 26 států EU, Turecko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. Program podporuje mezinárodní aktivity, kdy je možné účastnit se mezinárodních stáží v podnicích nebo vzdělávacích institucích.

Program Grundtvig

Program Grundtvig se specializuje na oblast všech forem vzdělávání dospělých. Program je určen pro účastníky či pro instituce zaměřující se na vzdělávání dospělých. Program nabízí účast na vzdělávacích kurzech, workshopech, stážích, konferencích či asistentských pobytech.

Program Jean Monnet

Jean Monnet, francouzský politik, ekonom a diplomat je známý především kvůli jeho snahám a úsilím o evropskou integraci, byl inspirací pro vznik Schumannovy deklarace, která vytvořila evropské společenství uhlí a oceli, a je označována jako okamžik zrodu Evropské Unie. Tento program je zaměřen na vzdělávání a výzkum v oblasti evropské integrace na úrovni vysokoškolských institucí. Snaží se o zvýšení povědomí evropské integrace mezi akademickými pracovníky, studenty a občany z celého světa. Program není omezen a mohou se zapojit všechny země světa.

„Nesjednocujeme státy, nýbrž lidi“

(J. Monnet)

Tempus

Tento program funguje již od roku 1990. Je zaměřen na modernizaci vysokoškolského vzdělávání v partnerských zemích (z regionu východní Evropy, západního Balkánu, centrální Asie a Středozevního moře) i členských zemích.

Erasmus Mundus

Program Erasmus Mundus se zaměřuje na mobilitu v oblasti vysokoškolského vzdělávání v EU i v zemích 3. světa. V současné době existuje Erasmus Mundus II, který funguje v letech 2009 – 2013.

Norské fondy a fondy EHP

V roce 2004 byl založen Fond Evropského hospodářského prostoru (EHP) a Norský fond, které založily 3 nečlenské státy EU – Lichtenštejnsko, Island a Norsko. Hlavním cílem je snížení sociálních a ekonomických nerovností v EHP.

Ceepus

Central European Exchange Programme for University Studies (CEEPUS) je program určený pro studenty bakalářského, navazujícího a doktorského studia a rovněž pro akademické pracovníky veřejných vysokých škol. Je to výměnný univerzitní program, s nímž mají dohodu země Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Česká republika, Chorvatsko, Maďarsko, Makedonie, Moldavsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko a Priština-Kosovo (Dům zahraničních služeb, 2012).

3 BUDDY SYSTEM (BS)

3.1 Charakteristika

Buddy system vznikl jako aktivita mezinárodního oddělení a na Univerzitě Pardubice funguje již od akademického roku 2004/2005. Od té doby nepřetržitě pracuje na svém zlepšení, které spočívá především ve zpětné vazbě nejen zahraničních studentů, ale i na členech BS. Zaměřuje se tedy na bezplatnou pomoc studentům ze zahraničí, kteří přijíždějí studovat na Univerzitu Pardubice v rámci Erasmus programu i jiných programů. Studenti se rozhodnou buď pro pobyt v délce jednoho studijního semestru, nebo využijí celého akademického roku.

Členové BS jsou dobrovolní účastníci a ve většině případů studenti Univerzity Pardubice, kteří se individuálně, ale i skupinově starají o své přidělené zahraniční studenty, a to především v době jejich příjezdu. Vzhledem k dobrovolnosti členů Buddy systemu je zapotřebí i určitá míra podpory dané univerzity, kdy se k podpoře tohoto programu angažuje především finanční podporou, ale také podporou propagační (Buddy system Pardubice, 2011).

3.2 Programy Buddy systemu

3.2.1 Informační záležitosti

Každý člen BS by se měl spojit se svým svěřeným Erasmus studentem, jakmile získá jeho kontaktní údaje. V prvním kontaktování by nemělo chybět zdvořilé přivítání a představení spolu se základními informacemi, týkajícími se jeho příjezdu. Člen BS by měl Erasmus studenta dostatečně motivovat a pozitivně ho naladit na jeho blížící se příjezd. Měl by mu vyjádřit dostatečnou podporu a být schopen objasnit a zodpovědět případné dotazy studenta. Mezi základní informace lze zařadit: poskytnutí důležitých kontaktních adres, stručná charakteristika podmínek v ČR, a to hlavně po finanční nebo klimatické stránce.

3.2.2 Organizační záležitosti

Nejobvyklejší organizační záležitostí je vyzvednutí Erasmus studenta z místa jeho příjezdu. Člen BS je tak ve většině případů první osobou, se kterou se student v místě svého Erasmus pobytu setkává. Společně se dopraví k univerzitě, kde by měl člen BS rovněž vypomoci s ubytovacími záležitostmi. Během několika prvních dní po jeho příjezdu je vhodné nabídnout studentovi prohlídku univerzity, města a okolí. Z vlastní zkušenosti vím, že Erasmus studenti si takové pomoci velmi váží. V případě zahraničních studentů mimo EU

(Turci), je třeba domluvit schůzku na cizinecké policii, kde se vyřídí nezbytné dokumenty k možnosti jeho legálního pobytu na našem území. Žádoucí je rovněž doprovod studenta z důvodu jazykových bariér.

Na začátku každého nového semestru se uskutečňuje tzv. orientační týden, ve kterém se pořádají aktivity uvítací párty, bowling, prohlídka pivovaru, na začátku zimního semestru se koná výlet na Kunětickou horu nebo sportovní den. Účast je dobrovolná, většinou se však Erasmus studenti scházejí v hojném počtu. Uvědomují si, že je to vhodná příležitost navázat první kontakty se svými zahraničními spolužáky, stejně tak příležitost pro budování prvních, společných zážitků (Buddy systém Pardubice, 2011).

3.2.3 Zábava

BS nabízí širokou škálu pro zpestření pobytu studentů. O událostech jsou v dostatečném časovém předstihu informováni prostřednictvím „mailing listu“, který využívá každý Erasmus student právě pro informace tohoto typu. Účast na akcích je zcela dobrovolná. Mezi takové události patří (Buddy system Pardubice, 2011):

- Národní večery (National evenings) – konají se jednou za 14 dní. V dostatečném časovém předstihu se stanoví země, které daný večer prezentují svoji kulturu, a to vařením tradičních jídel a pokrmů, které sami připravují pro ostatní národnosti. V průběhu večera se také promítají prezentace, ze kterých se ostatní mohou dozvědět zajímavé a užitečné informace o jednotlivých zemích.
- Výlet do hlavního města Prahy – zvolení členové BS zařizují ubytování na jednu noc, informují studenty a na místě organizují návštěvu hlavních památek. Tradičně se prochází Václavské náměstí, Staroměstské náměstí, Prašná brána, Karlův most, Pražský hrad a Petřín.
- Výlet na paintball – výlet do Mimoně, kde se hra odehrává v bývalých vojenských prostorách.
- Výlet do Dětenic – návštěva místního zámku a večer strávený ve středověké krčmě.
- Oslava Dušiček – oslava v americkém stylu, v kostýmech.
- Vyjížd'ka na parníku – letní semestr vždy uzavírá tato akce, která se pořádá jako událost na rozloučenou.

3.2.4 Ostatní

Mezi ostatní aktivity lze uvést všechny dobrovolné aktivity člena BS, které je ochoten se svým svěřeným Erasmus studentem absolvovat. Běžně se tak vypomáhá s objednáním či

doprovodem k lékaři. Podnikají se aktivity na základě společných zájmů, ať už je to cestování nebo kulturní záležitosti jako návštěva výstav, galerií, zámků, divadla či kina. Vše záleží na ochotě člena BS a případně i na vzájemných sympatiích s přiděleným Erasmus studentem.

Z pohledu dlouhodobého člena Buddy systému mohu zhodnotit BS Pardubice jako velmi kvalitní především po stránce organizační, poněvadž aktivity, které BS Pardubice nabízí zahraničním studentům, jsou srovnatelné s málo kterými státy v Evropě. Každý semestr se Buddy systemu Pardubice dostává veliké chvály od samotných Erasmus studentů. Mnozí z nich se rozhodli stát se členem BS na jejich domácí univerzitě hned po příjezdu s přesvědčením, že po zhlédnutí fungování BS v Pardubicích tak jistě vylepší samotné podmínky jejich BS.

4 VYMEZENÍ SOUVISEJÍCÍCH PSYCHOLOGICKÝCH TERMÍNŮ

4.1 Prožívání

Podle Vrátné (2003) je prožíváním označen moment uvědomování si duševního života, který je člověk schopen vnímat sebezpozorováním, je to chvíle, kdy si člověk uvědomuje své emoce, vjemy, představy nebo rozhodování. Jinými slovy si člověk sám sebe uvědomuje. Jsou zde zahrnuty oblasti psychických procesů, stavů nebo vlastností. Avšak ne vždy je možné prožívání navenek vyjádřit.

Charakteristickými znaky prožívání je **subjektivnost**, kdy prožívání náleží předmětu, **jedinečnost**, tatáž chvíle se ve stejné podobě neopakuje, rovněž se uskutečňuje v čase a zároveň se mění. Navenek se projevuje jako chování. Proces prožívání si člověk uvědomuje pouze do určité míry.

Prožívání také umožňuje člověku orientovat se v dané situaci, hodnotit její význam, a tak motivovat účelné chování v této situaci. Každého člověka ovlivňují určité faktory, je to však individuální. Mezi tyto faktory řadíme životní zkušenosti, hodnotové orientace či zážitky. Mezi základní vlastnosti prožívání patří individualita, uvědomění si své reakce a odraz objektivní reality. Rozlišujeme vědomé a nevědomé prožívání. Základní složky jsou poznávací, emoční a snahová.

4.2 Poznávání

Dle Vrátné (2003) poznávání umožňuje člověku zachycovat, registrovat a hodnotit informace o vnějším světě. Poznávací neboli kognitivní procesy jsou závislé především na stavbě a funkci nervové soustavy. Poznávání obohacuje náš život a je zdrojem radosti a uspokojení poznávat.

Plní také význam existenční, umožňuje tak orientaci člověka ve světě a v životě, přičemž zajišťuje jeho účelnou adaptaci v daném prostředí. Důležitým významem je také přispívání k efektivitě a adekvátnosti chování a jednání.

Poznávací procesy dělíme na nižší a vyšší, přičemž se vzájemně ovlivňují. Představivost mezi nimi má důležitou úlohu.

Nižší - řadíme sem čítí a vnímání, je to názorné a smyslové poznávání.

Vyšší - do této skupiny patří myšlení a řeč, tedy procesy, které slouží jako nástroj dorozumívání či sdělování myšlenek.

„Potřeba poznávání patří mezi specifické lidské, vyšší potřeby, jejíž míra je individuální a závisí na mnoha faktorech.“ (Vrátná, 2003, s. 21).

4.3 Postoje

„Tento pojem může být vymezen jako hodnotící vztah; postoj vůči něčemu – a předmětem postoje může být cokoli – vyjadřuje hodnocení objektu subjektem.“ Hodnocení, které je procesem poznávání, je totiž velmi důležitý aspekt vztahu člověka ke světu. Postoje každého jedince jsou různě a jednotlivým způsobem uspořádány a jsou mezi nimi určité vazby, tj. *systém postojů* (Nakonečný, 1995, str. 118).

Z hlediska subjektivní významnosti lze postoje rozdělit na *centrální*, které jsou spjaty především s důležitými objekty a *okrajové*, které jsou spjaty s méně důležitými. Významovost jednotlivých objektů je ovšem individuální.

Jedním z druhů postojů, jsou předsudky (viz kapitola 1.2 – terminologie souvisejících pojmů), které s postoji úzce souvisí, nicméně jsou označovány jako postoje převzaté. Postoje jako produkty učení chápe sociální psychologie, kdy jsou jednotlivé postoje ovlivňovány a formovány individuálními zkušenostmi jedince, vznikají zejména jako důsledky individuálních kontaktů a interakce. Již ustálené postoje jsou vzájemnou interakcí ovlivňovány (Nakonečný, 1995).

4.4 Adaptace

Adaptace je proces, při kterém se člověk zařazuje do určité struktury vztahů existujících v dané skupině, jež směřuje k vytvoření co největšího souladu mezi normami, cíli, hodnotami a zvyklostmi člověka spolu se zaměřením, hodnotami a normami skupiny (Nakonečný, 2005).

Adaptace znamená schopnost organismu přizpůsobit se zevním podmínkám, které se dosud nevyskytly. Proces adaptace nastává tehdy, kdy se jedinec setká s novou situací, v tom okamžiku u něho nastává změna, která člověku umožňuje žít v nových podmínkách (Nakonečný, 2005).

4.5 Konflikt

Synonymem pro slovo konflikt je slovo rozpor, srážka, střet. Při konfliktu dochází ke střetávání dvou protikladných tendencí ve vědomí člověka (Vrátná, 2003).

Následující dělení dle (Vrátná, 2003):

Konflikt obecně dělíme:

- *Intropersonální* – je to konflikt, který se odehrává uvnitř jedince, kdy se musí rozhodnout pro jeden z odlišných motivů.
- *Interpersonální* – v tomto případě se jedná o konflikt mezi více lidmi.

Dělení konfliktu podle kladných a záporných sil:

- *Konflikt dvou kladných sil* – situace, kdy se člověk nemůže rozhodnout mezi dvěma atraktivními cíli, přesto si jeden musí zvolit.
- *Konflikt dvou negativních sil* – konflikt, který nastane mezi dvěma negativními cíli.
- *Konflikt mezi kladnou a zápornou silou* – při dosahování žádaného cíle se objeví negativní tendence, která ho zdržuje.
- *Dvojitý konflikt kladných a negativních sil* – dvojnásobný konflikt, jestliže se v obou cílech objevují momenty přitažlivosti a odpudivosti.

U každého člověka existuje rozdílná míra konfliktnosti, která vyjadřuje, jak snadno u daného člověka konflikt vznikne nebo dokonce zda ho sám vyvolá. Nadměrná konfliktnost se častěji vyskytuje u dominantních lidí nebo u jedinců s poruchou osobnosti. Sociální konflikt je termín, který je označován jako společenský proces, kterého se účastní buď skupina, nebo jednotlivec a pro uspokojení svých vlastních potřeb, se snaží prosadit svůj názor, podřízením konkurenta nebo protivníka (Vrátná, 2003).

5 VÝZKUMNÁ ČÁST

5.1 Výzkumný problém

Názory a postoje zahraničních studentů k Erasmus programu na Univerzitě Pardubice

5.2 Cíle výzkumu

Cílem tohoto výzkumu je především zjistit, zda Erasmus program v Pardubicích ovlivnil životy, názory a postoje zahraničních studentů. Dále pak zjistit postoje zahraničních studentů k ostatním národnostem, anebo zjistit, jak si vedli při adaptaci a s překonáváním jazykových bariér. Vedlejšími cíli jsou názory studentů na UPa, vzájemné vztahy mezi studenty v době jejich pobytu nebo celkové hodnocení Erasmus pobytu v Pardubicích.

5.3 Hypotézy

- Studentky-dívky se po příjezdu adaptovaly v novém prostředí mnohem lépe než muži.
- Muži měli častěji předsudky k určitým národnostem než ženy.
- Konflikty či nedorozumění vzniklé kvůli kulturním rozdílnostem se objevovaly spíše u chlapců než u dívek.
- Studenti považovali za největší přínos, že mají po absolvování Erasmus programu jiné životní názory/postoje než před ním.
- Na Erasmus program v Pardubicích byli spíše studenti s lepší znalostí anglického jazyka než ti, kteří anglický jazyk neovládali příliš dobře.

5.4 Metody výzkumu

K získání informací pro tuto práci jsem sestavila anonymní dotazník, použila jsem tedy kvantitativní metodu. Dotazník obsahuje 24 otázek, z toho 20 uzavřených výběrových s možností jedné odpovědi, 1 otevřenou a 4 otevřené – numerické otázky.

Výzkum probíhal v prosinci 2012 mezi bývalými zahraničními studenty, kteří se účastnili Erasmus programu v Pardubicích.

Pro verifikaci srozumitelnosti otázek v dotazníku byl proveden předvýzkum. Poté byl elektronickou podobou rozeslán.

5.5 Dotazník

Dotazníkem klademe otázky a získáváme odpovědi písemným způsobem. Dotazník je nejčastější metodou zjišťování nějakých údajů. (Gavora, 2000)

Dotazník má výhodu, že je možné jím oslovit velké množství respondentů v poměrně krátké době, skýtá i mnohá úskalí, a to možnost nepochopení otázek, nedůsledné vyplnění dotazníku či zavádějící nepravdivé odpovědi respondentů.

Dotazník obsahuje 24 otázek a skládá se z 5 částí.

Tyto části jsou:

A: Údaje o zahraničních studentech

B: Krátce po příjezdu

C: Spokojenost zahraničních studentů na UPa

D: Kulturní rozdíly

E: Přínos

V části nazvané *Údaje o zahraničních studentech* jsou získány informace o pohlaví, studovaných oborech či o národnosti jednotlivých studentů.

Část pojmenovaná *Krátce po příjezdu* zjišťuje především adaptaci zahraničních studentů v prvních dnech jejich pobytu v Pardubicích – jejich pocity nebo schopnost dorozumění.

V části *Spokojenost zahraničních studentů* jsou získány informace o tom, jak zahraniční studenti hodnotí Univerzitu Pardubice a jak byli spokojeni s výší přiděleného grantu.

V předposlední části s názvem *Kulturní rozdíly* jsou zjištěny informace, které se týkají postojů k jiným národnostem, konfliktů vzniklých na základě kulturní nebo náboženské diference.

Poslední část *Přínos* představí odpovědi studentů, a to názory na Erasmus program v Pardubicích, zjišťuje také společné činitele, které ovlivnily jejich rozhodnutí pro vycestování, a zodpoví, zda jim Erasmus pobyt ovlivnil životy, postoje a názory.

5.6 Předvýzkum

Připadalo mi důležité ověřit, zda respondenti budou rozumět daným otázkám v dotazníku. Uskutečnila jsem tedy předvýzkum, ke kterému jsem zvolila 7 lidí z mého okolí. Můj dotazník je rozesíláný zahraničním studentům, a proto je sestavený v anglickém jazyce. Vybrala jsem proto pro svůj předvýzkum přátele, o kterých vím, že ovládají anglický jazyk. Následně jsem je požádala o vyplnění dotazníku.

Podstatné bylo zjistit, zda otázky připadají zkoumaným osobám srozumitelné a zda rozumí pokynům k vyplnění. Výsledky předvýzkumu dopadly pozitivně, proto jsem mohla dotazník respondentům rozeslat.

5.7 Charakteristika výzkumného souboru

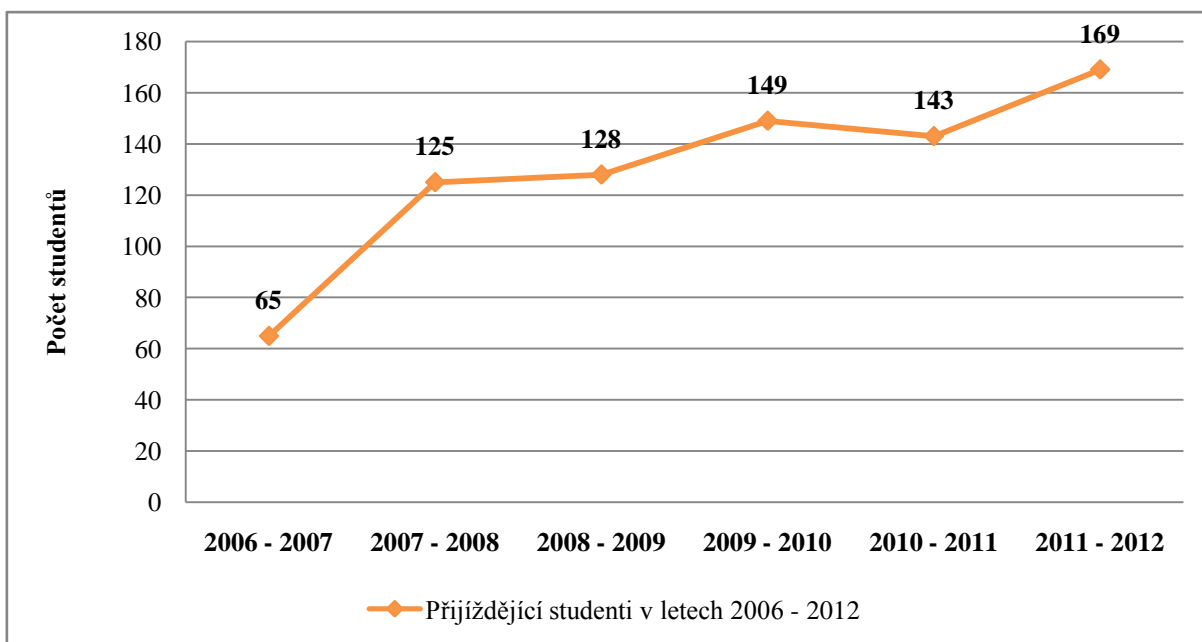
Vybírala jsem ze skupiny zahraničních studentů, kteří se Erasmus pobytu účastnili v akademických letech 2010/2011 - 2011/2012. S převážnou většinou respondentů není již možné navázat osobní kontakt, zvolila jsem proto výběr z kontaktních údajů, které mám k dispozici, ze kterých vzešlo 100 zvolených respondentů, jimž byl dotazník elektronickou podobou rozeslán.

Z celkového počtu 100 zahraničních studentů, kterým byl dotazník rozeslán, to je 100%, ho vyplnilo 89 studentů, to je 89% ze všech oslovených, 11 studentů neodpovědělo, to je 11% respondentů.

6 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 89 respondentů. Tito studenti se účastnili Erasmus programu v Pardubicích v akademických letech 2010/2011 – 2011/2012. V těchto letech se Erasmus programu v Pardubicích účastnilo 312 zahraničních studentů (viz graf č. 1), na kterém je znázorněn vývoj příjíždějících studentů v letech 2006/2007 – 2011/2012.

Graf č. 1: Vývoj počtu příjíždějících zahraničních studentů na Univerzitu Pardubice v akademických letech 2006/2007 – 2011/2012

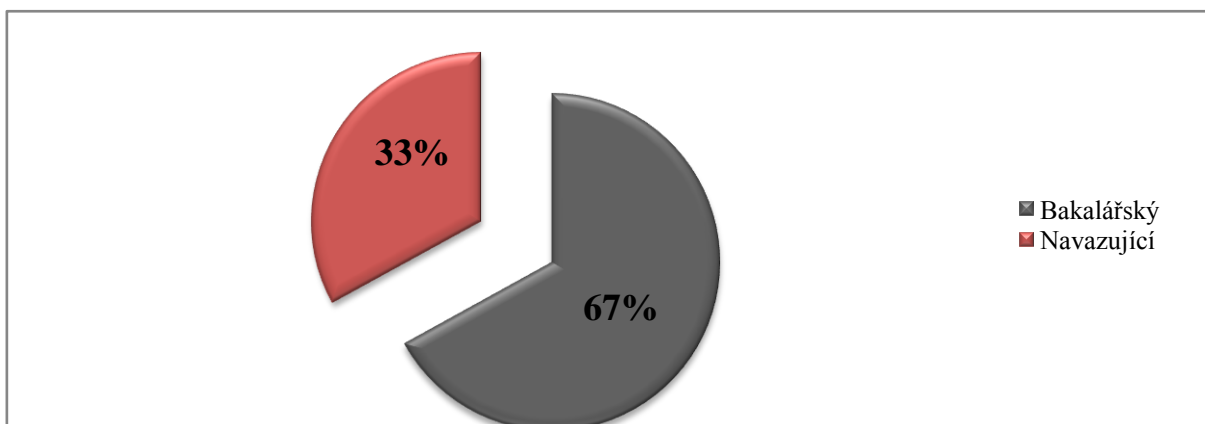

(Centrum mezinárodních mobilit – Univerzita Pardubice)

A: Údaje o zahraničních studentech

Otázka č. 1 - V jakém jsi byl/a ročníku v době tvého Erasmus pobytu?

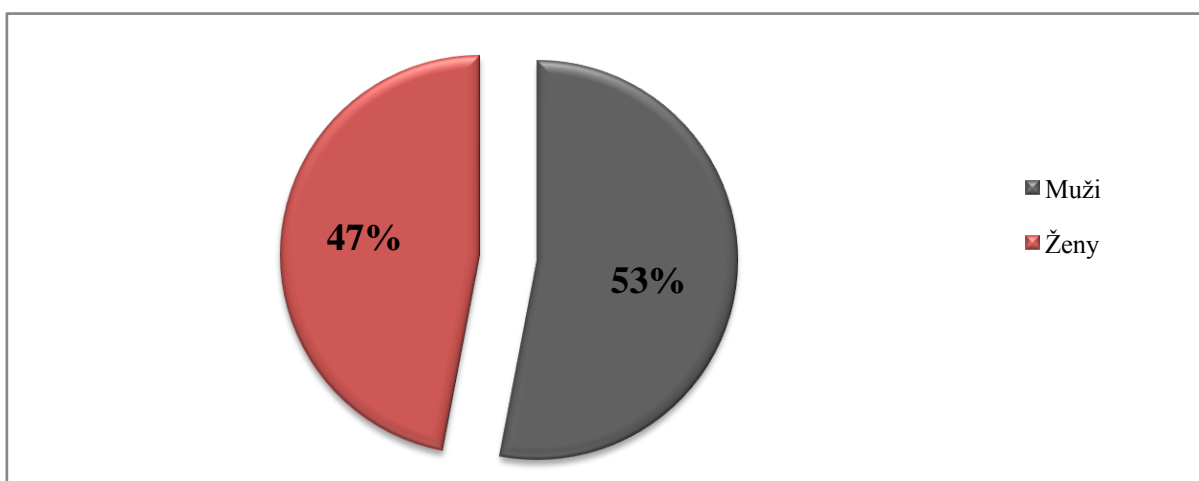
Graf č. 2 – Obor

Dle odpovědí se v 1. ročníku v době Erasmus pobytu na UPa nenacházel ani jeden ze studentů. Důvod je zřejmý, podle pravidel Erasmus programu se studenti mohou účastnit až od 2. ročníku (viz kapitola č. 2.3.1 - *Profil zájemce*). Ve druhém ročníku studovalo 26 studentů. Ve třetím ročníku bylo 34 studentů, ve čtvrtém ročníku 21 studentů a v 5. ročníku 8 studentů. Bakalářský obor je součet zástupců 1., 2., 3. ročníku, navazující obor 4. a 5. ročníku.

Otázka č. 2 - Jsi žena/muž?

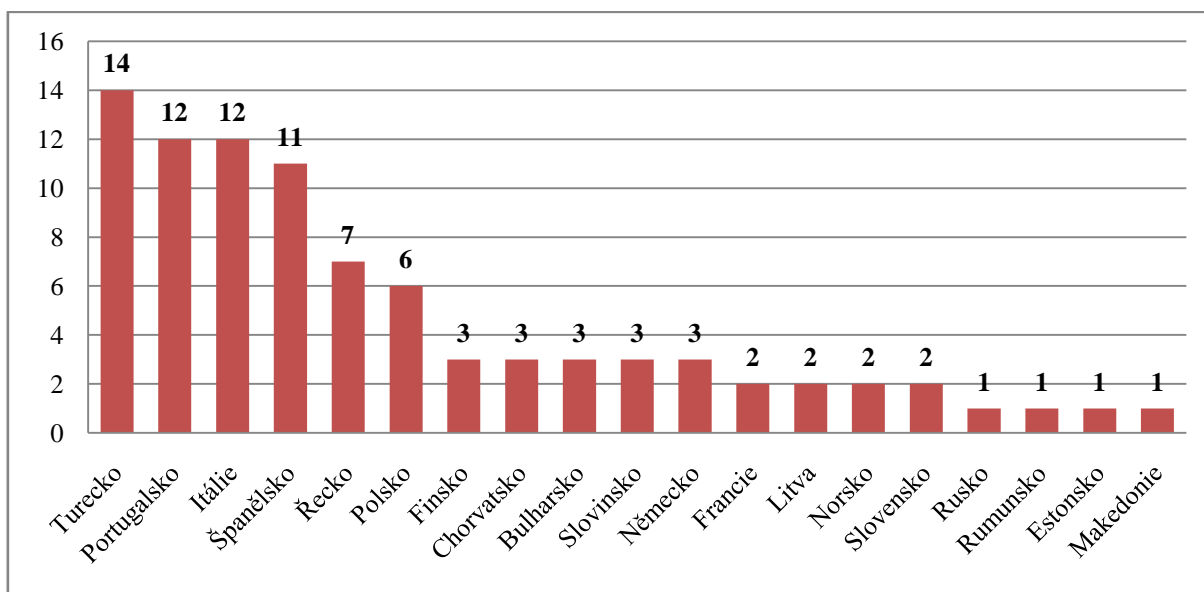
Graf č. 3 – Pohlaví

Dotazník vyplnilo 42 žen a 47 mužů.

Otázka č. 3 - Jaká je tvoje národnost?

Graf č. 4 – Počet jednotlivých národností, které vyplnily dotazník

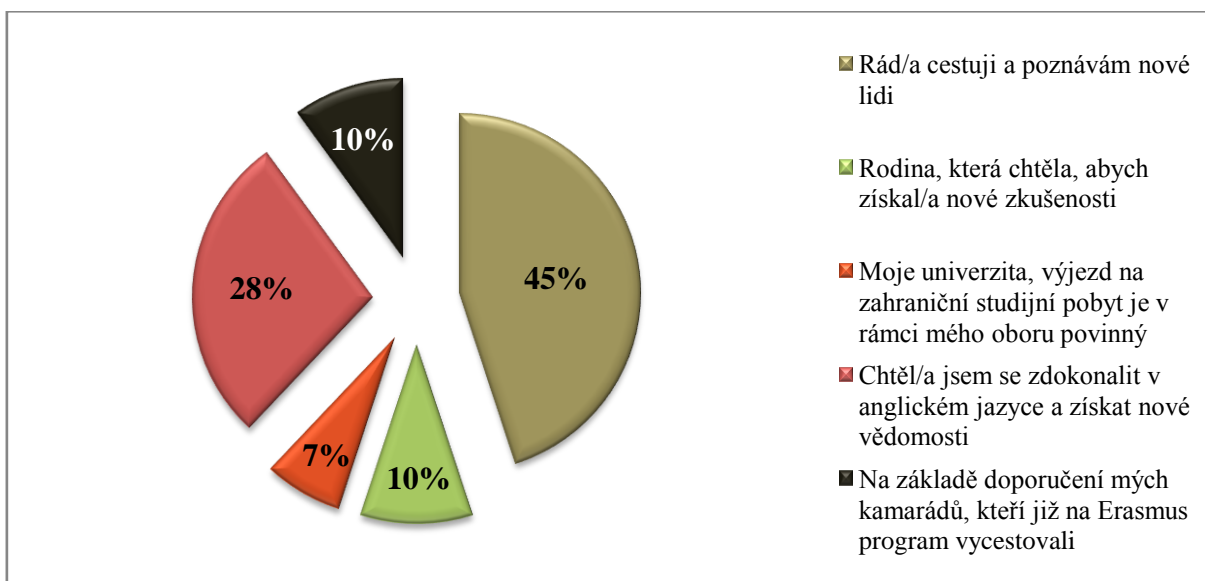

Dotazník vyplnilo 19 národností. Jeden student, tj. 1,12% odpověděl z Estonska, další z Makedonie, Ruska a Rumunska. Po dvou studentech tj. 2,25% odpovídali studenti z Francie, Norska, Slovenska a z Litvy. Tři studenti, tj. 3,37% odpovídali z Bulharska, Německa, Chorvatska, Slovinska a Finska. Z Polska vyplnilo dotazník 6 studentů, tedy 6,74%. Studentů řecké národnosti vyplnilo dotazník 7, tj. 7,87%, rovněž 11 Španělů odpovídalo na otázky v dotazníku, tedy 12,36%. Po dvanácti odpovídali studenti z Portugalska a Itálie, tj. 13,48%. Nejvíce vyplněných dotazníků se vrátilo od tureckých studentů, ti ho vyplnili 14 krát, tj. 15,73%.

B: Krátce po příjezdu

Otázka č. 4 - Co tě přimělo k vycestování přes program Erasmus?

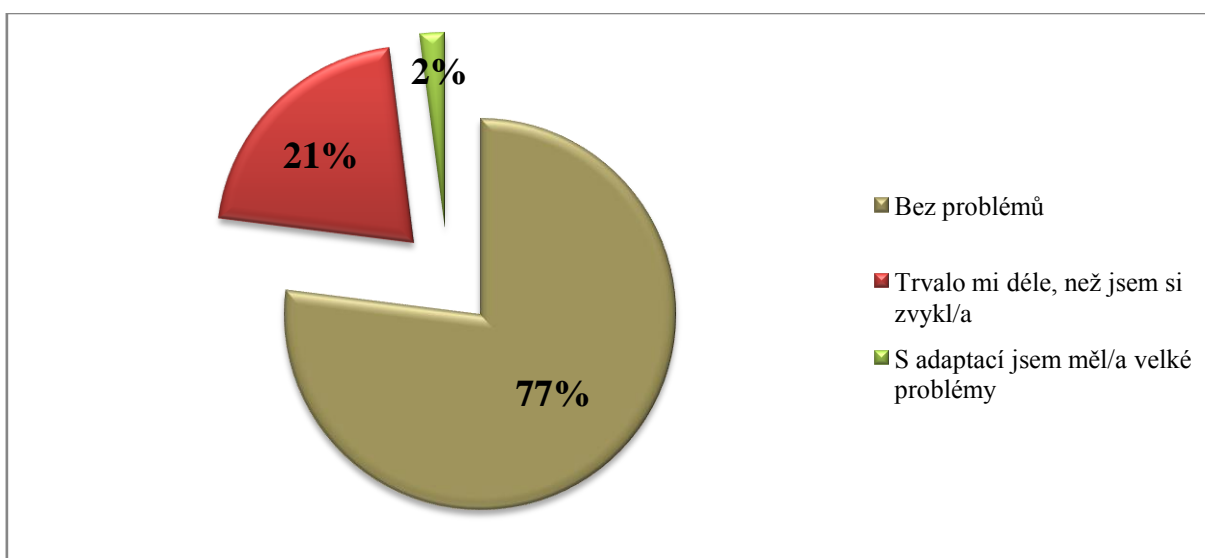
Graf č. 5 - Důvod vycestování

Nejméně studentů, tedy 6, označilo odpověď, kde důvod pro vycestování na Erasmus program ovlivnil studovaný obor, na kterém je podmínkou na takový program vycestovat. Pro 9 studentů byla nejdůležitější předešlá zkušenost svých známých a pro dalších 9 studentů bylo důležité vyjít vstříc požadavkům své vlastní rodiny. Dvacet pět respondentů označilo možnost zlepšení anglického jazyka, většina však odcestovala kvůli zájmu o cestování, a to 40 z nich.

Otázka č. 5 - Jak probíhala adaptace v novém prostředí a mezi novými lidmi?

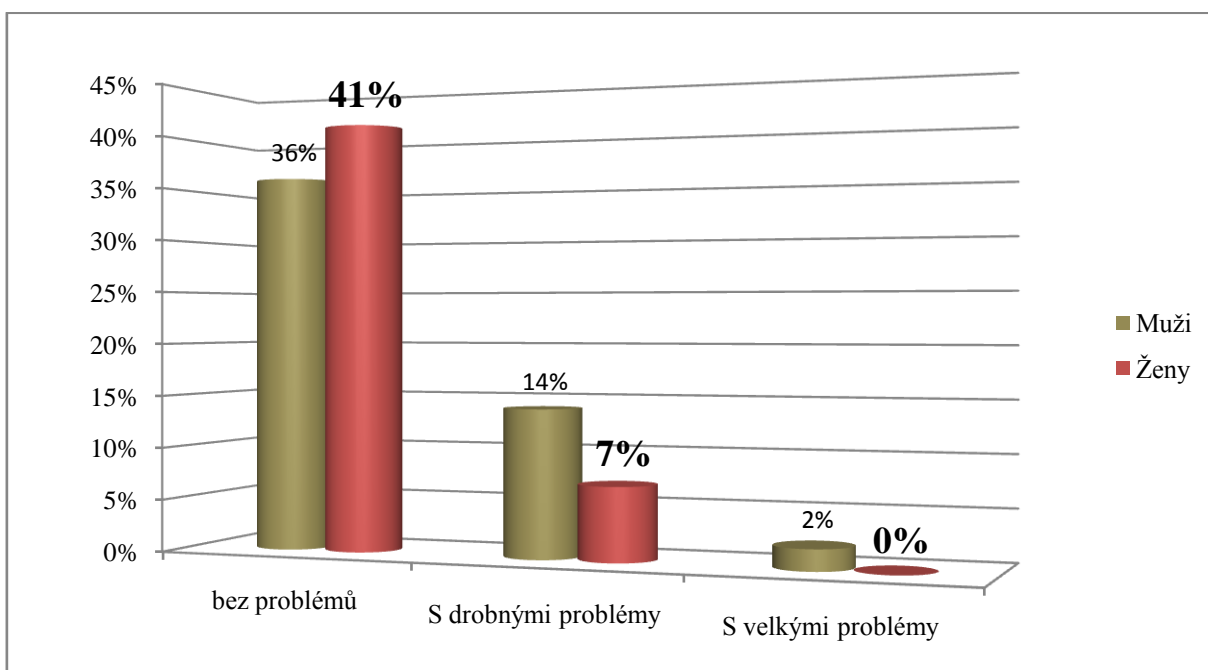
Graf č. 6 – Adaptace

Na tuto otázku většina studentů odpověděla, že se adaptovali bez problémů, a to přesně 68 studentů. Devatenáct studentů uvedlo, že jim trvalo déle, než si na nové prostředí zvykli, a že s tím měli drobné problémy. Pouze 2 studenti uvedli, že měli s adaptací velké problémy.

U této otázky jsem se zaměřila na odpovědi u mužů i žen, abych mohla porovnat, které pohlaví se v novém prostředí lépe adaptuje.

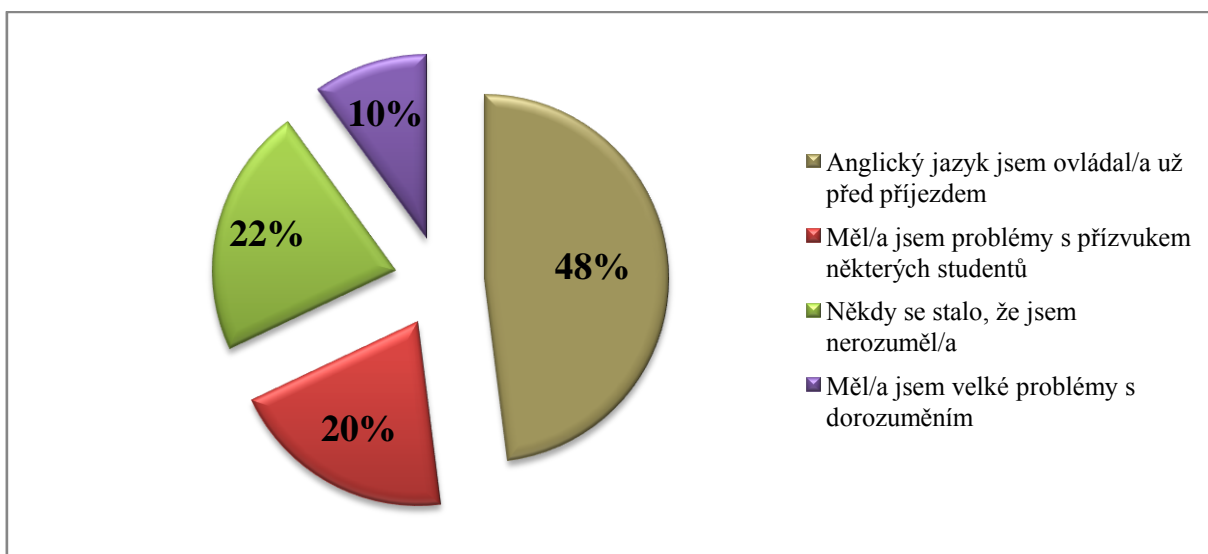
Graf č. 7 – Adaptace (muži, ženy)

Z uvedeného grafu je patrné, že mužům dělala adaptace větší problémy nežli ženám. Je však třeba mít na paměti, že dotazník vyplnilo o 5 mužů více.

Otázka č. 6 - Měl/a jsi problémy s dorozuměním v cizím jazyce?

Graf č. 8 - Problémy s dorozuměním v anglickém jazyce

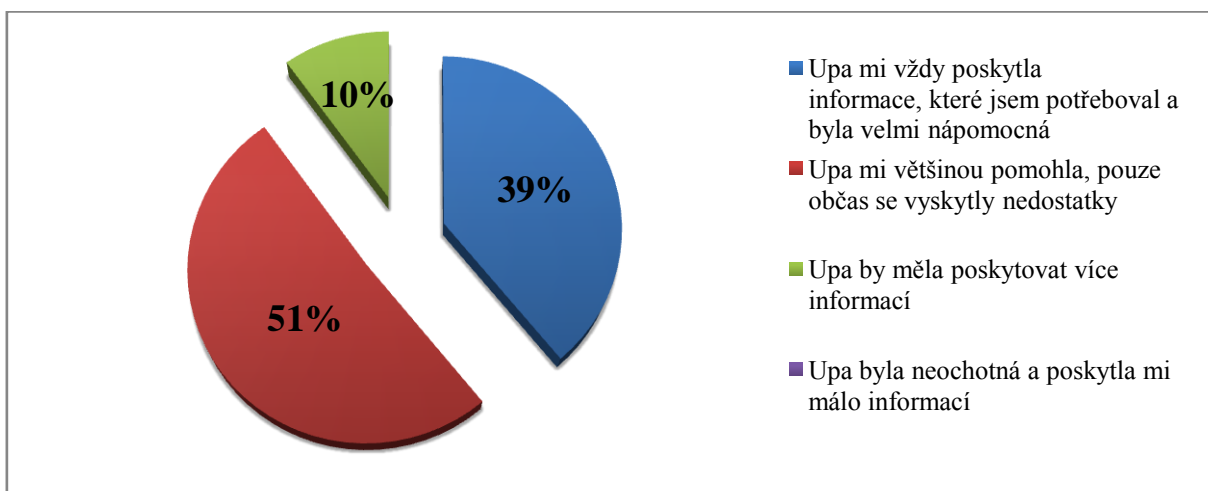

Devět respondentů odpovědělo, že mluví anglicky špatně a že jim dorozumění dělalo problémy. Osmnáct studentů odpovědělo, že ovládali anglický jazyk poměrně dobře, ale občas jim dělал problém přízvuk jiných národností. S problémy se potýkalo 19 studentů, kteří se nejednou ocitli v situaci, kdy nerozuměli. Nejvíce respondentů však uvedlo, že anglický jazyk ovládali již před jejich příjezdem a přijeli si jazyk nadále zlepšovat, takto odpovědělo 43 studentů. Podle grafu lze určit, že více jak polovina, tedy 61 studentů, tj. 68% studentů ovládala anglický jazyk již před příjezdem. Osmadvacet studentů, tedy 32% mělo s komunikací v anglickém jazyce problémy, a přijeli si proto znalost cizí řeči zlepšit.

C: Spokojenost zahraničních studentů

Otázka č. 7 - Měl/a jsi pocit, že ti hostitelská univerzita (UPa) byla nápomocná ve všech zařízeních či otázkách a poskytla ti dostatečné informace před příjezdem i v době tvého studia?

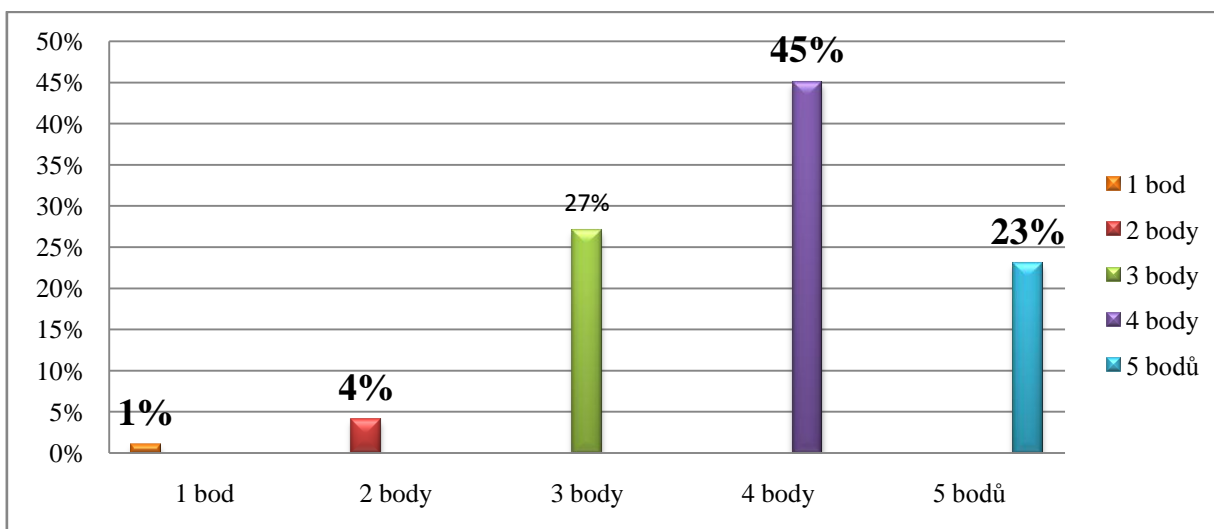
Graf č. 9 - Míra ochoty UPa

Ve vyhodnocení této otázky bylo nejčastější odpovědí, že UPa byla ve většině případů studentům nápomocná, ale že se občas vyskytly nějaké nedostatky. Tuto odpověď označilo 45 respondentů. Druhou nejčastější odpovědí bylo velmi dobré hodnocení UPa, která studentům vyšla vždy vstříc a byla jim nápomocná po celou dobu jejich pobytu, takto odpovědělo 35 studentů. Devět osob se domnívá, že by UPa měla poskytovat více informací. Žádný z respondentů nereagoval negativně a nestěžoval si na nedostatek informací a neochotu zaměstnanců UPa.

Otázka č. 8 - Byl/a jsi spokojený/á s výukou na UPa?

Graf č. 10 - Spokojenost s výukou na UPa

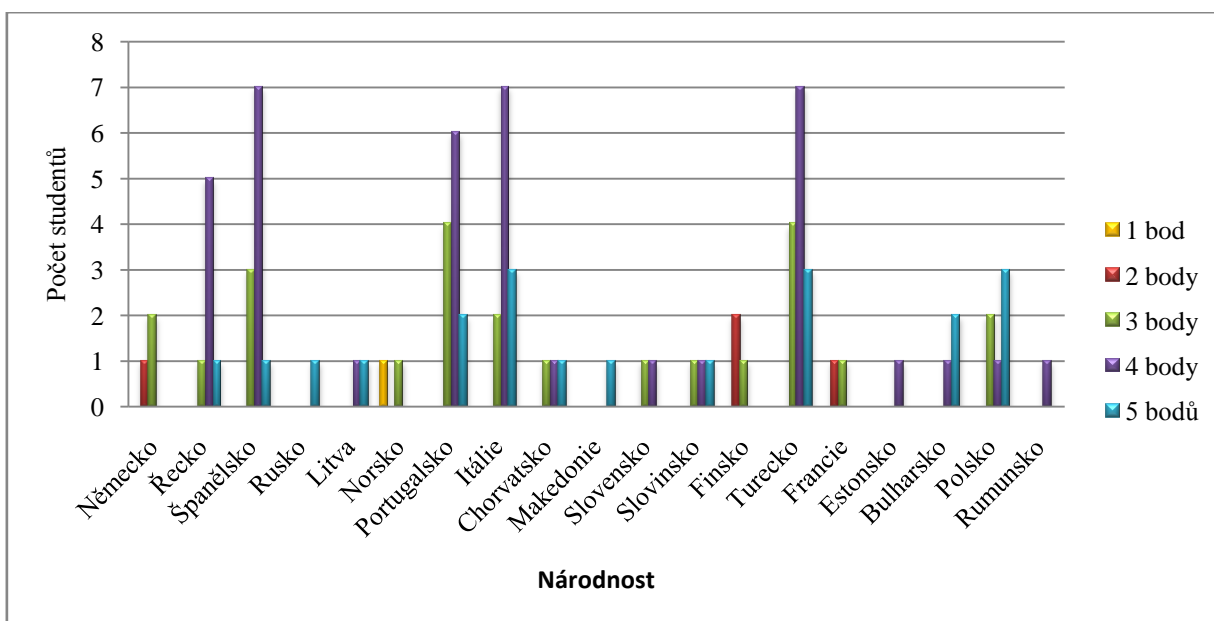

V této otázce studenti známkovali kvalitu výuky na UPa, přičemž č. 5 znamenalo nejlepší ohodnocení, č. 1 naopak to nejhorší.

Nejčastější známkou bylo č. 4, které označilo 40 studentů. Na č. 3 reagovalo 24 respondentů. Dvacet studentů označilo výuku na UPa jako vynikající a hodnotili tak č. 5. Číslem 2 bodovali 4 studenti. Pouze 1 respondent označil výuku na UPa za nevyhovující, přiřadil č. 1.

K této otázce mě zajímalo hodnocení výuky na UPa jednotlivými národnostmi.

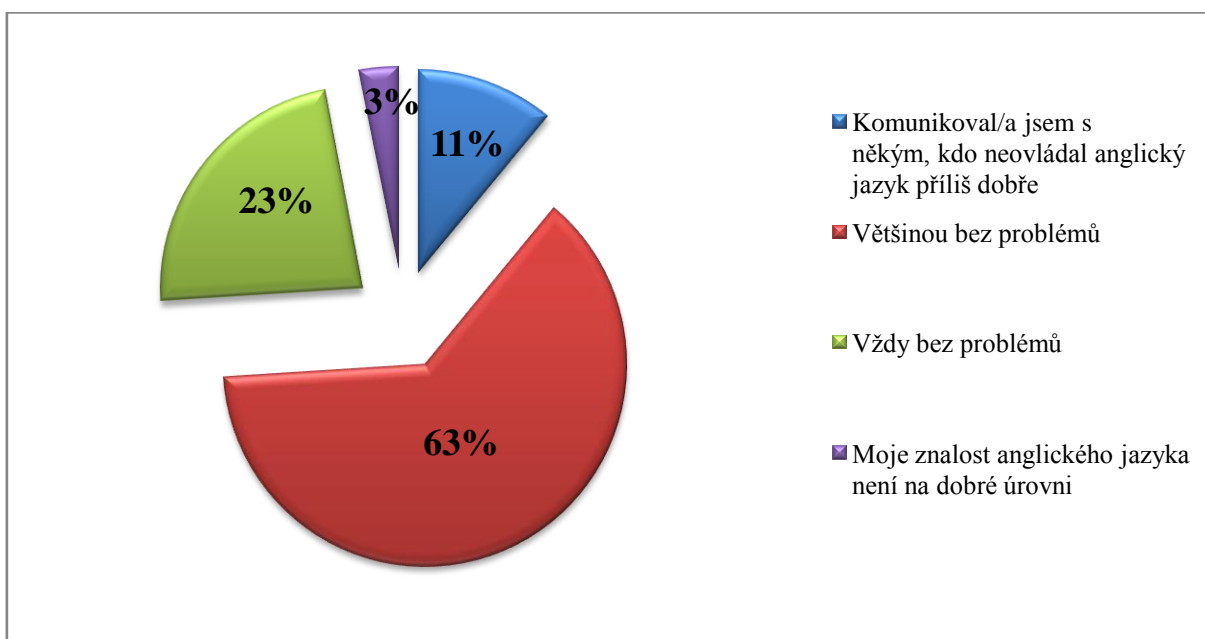
Graf č. 11 – Hodnocení výuky jednotlivými národnostmi

Graf vypovídá o rozdělení bodů jednotlivými národnostmi. Nejhůře bodovali studenti z Norska, Francie, Německa a Finska, u kterých převažovalo hodnocení s průměrem 1,9 bodů. Průměrně hodnotilo UPa Slovensko, které přiřadilo známky 3 a 4. Nejlépe hodnotili UPa studenti z Polska, Rumunska, Bulharska, Estonska, Turecka, Slovinska, Makedonie, Chorvatska, Itálie, Portugalska, Litvy, Ruska, Španělska i Řecka, kteří nejčastěji uváděli bodování čísla 4 a 5.

Otázka č. 9 - Probíhala komunikace v anglickém jazyce mezi tebou a UPa v pořádku?

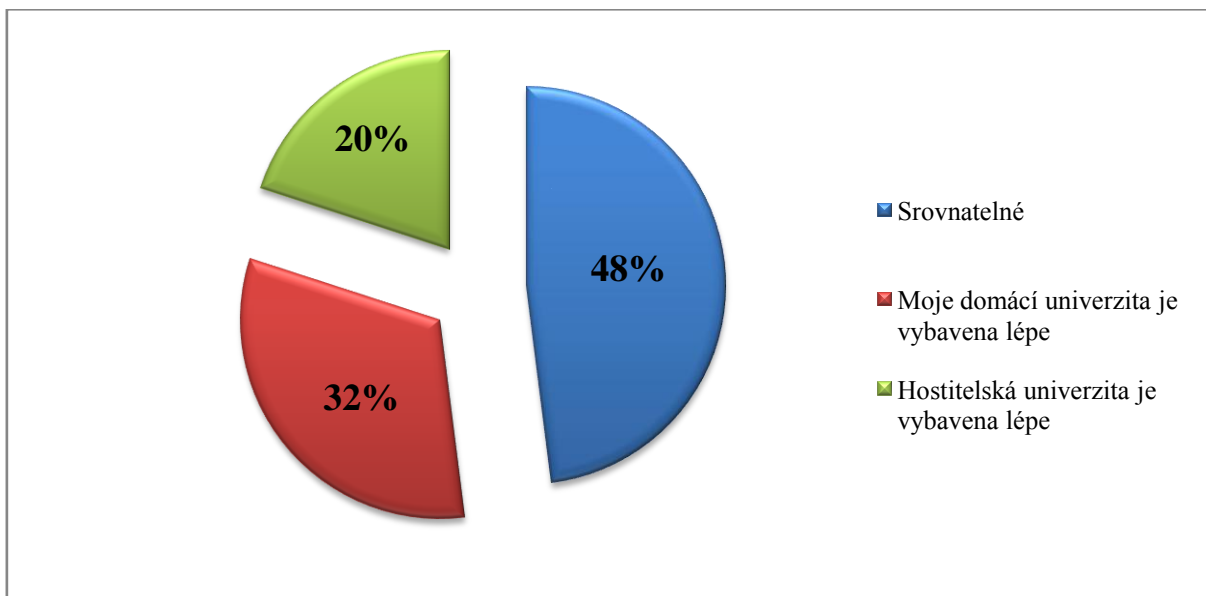
Graf č. 12 - Komunikace s UPa v anglickém jazyce

56 studentů uvedlo, že se většinou nevyskytly žádné problémy. Dvacet respondentů odpovědělo, že komunikace byla vždy v pořádku a že se nevyskytly žádné nedorozumění. Deset respondentů uvedlo, že komunikovali s někým, kdo nehovořil anglickým jazykem velmi dobře, proto vznikly nedorozumění. Tři studenti přiznali, že jejich znalosti anglického jazyka nejsou na příliš dobré úrovni, a z tohoto důvodu docházelo k nedorozuměním.

Otázka č. 10 - Jaké bylo vybavení UPa ve srovnání s tvou domácí univerzitou? (Vybavení/vzhled knihovny, učeben, menzy, sportovních a rekreačních prostorů, kolejí)

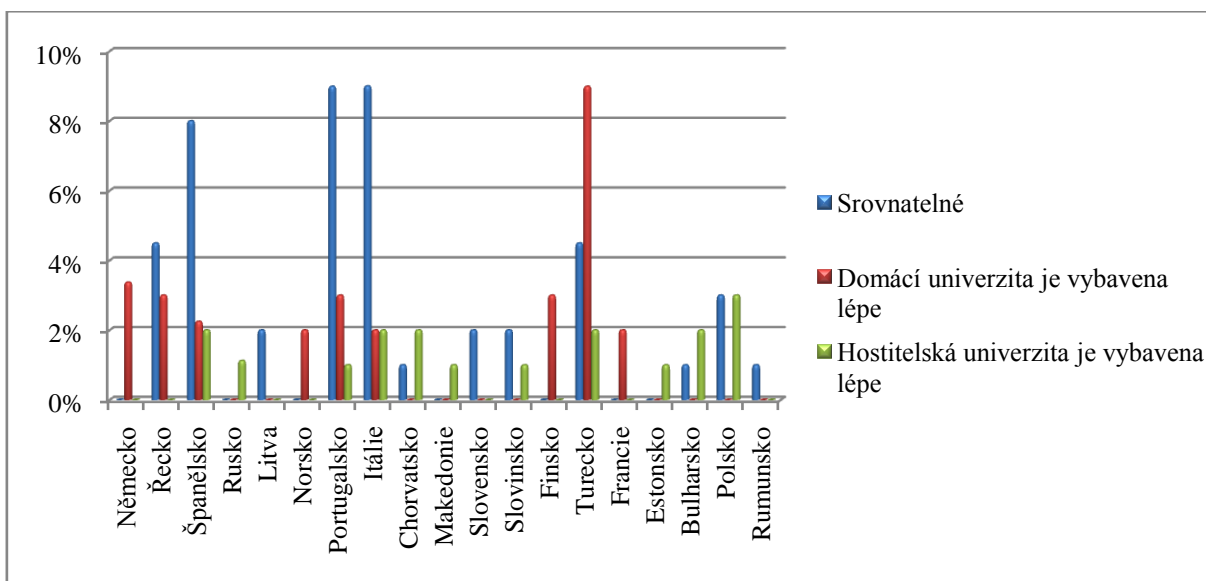
Graf č. 13 - Vybavení UPa

Čtyřicet tři studentů označilo vybavení UPa za srovnatelné s jejich domácí univerzitou. Dvacet osm studentů odpovědělo, že jejich domácí univerzita je vybavena lépe. UPa označilo 18 studentů za lépe vybavenou než jejich vlastní.

Zde jsem opět získala data o pohledu na vybavenost UPa od jednotlivých národností.

Graf č. 13 – Vybavení UPa (jednotlivé národnosti)

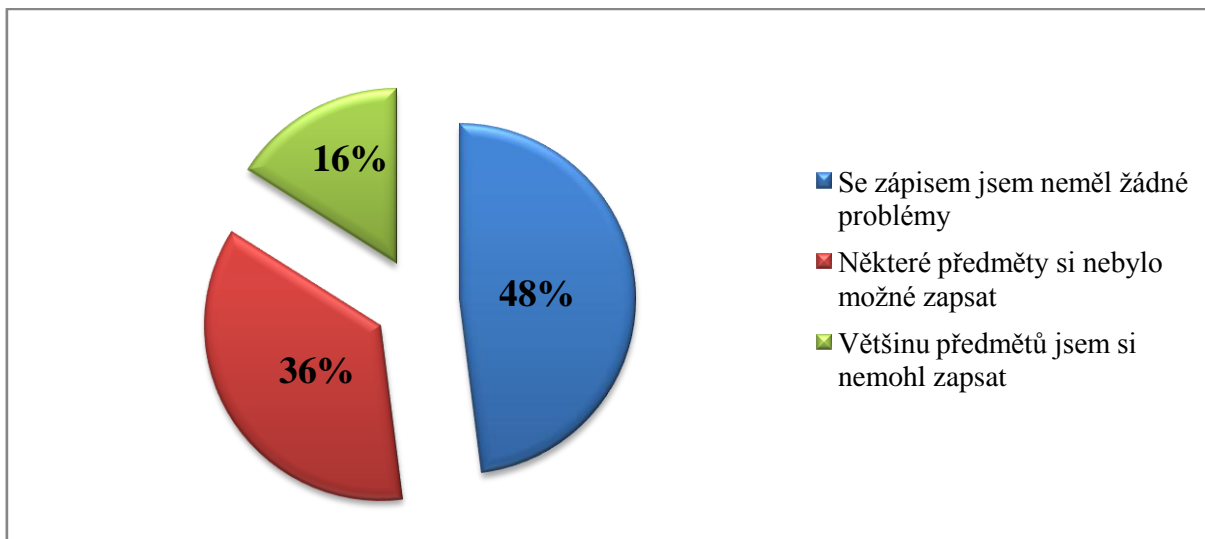

Zde jsem získala informace, které mě utvrdily v názoru, že studenti z více vyspělých zemí jsou více kritičtí k UPa. I v této otázce totiž lepší vybavenost domácí univerzity

hodnotili převážně studenti z Norska, Finska, Německa, Francie. Lepší vybavení UPa před domácí univerzitou hodnotili převážně studenti z Polska, Bulharska, Estonska, Slovinska, Makedonie, Chorvatska, Ruska. Studenti z Turecka, Itálie, Portugalska, Španělska, Slovinska, Slovenska, Litvy a Řecka převážně označovali odpověď *Srovnatelné*.

Otázka č. 11 - Měl/a jsi možnost zapsat si předměty, které potřebuješ splnit na své domácí univerzitě?

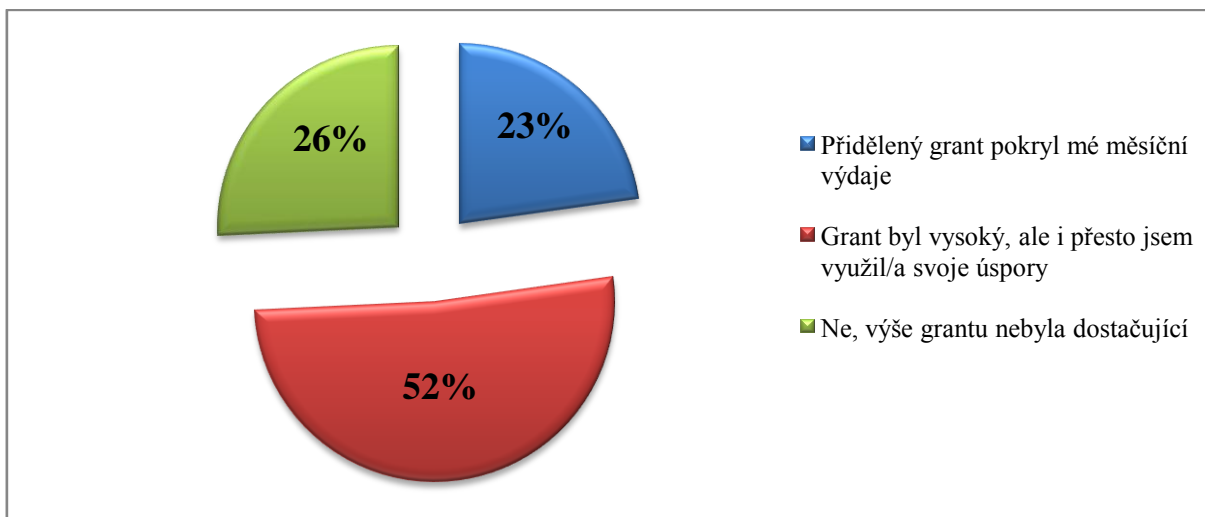
Graf č. 15 - Zápis předmětů

Třiačtyřicet studentů nemělo se zápisem předmětů žádný problém, 32 studentů nemělo převážně problémy, ale stalo se, že některé předměty byly příliš jiné, proto si je nemohli zapsat. Čtrnáct studentů mělo problém se zápisem, protože většina předmětů se neshodovala s těmi, které studenti potřebovali.

Otázka č. 12 - Byl Tvůj měsíční grant dostatečný?

Graf č. 16 – Měsíční grant

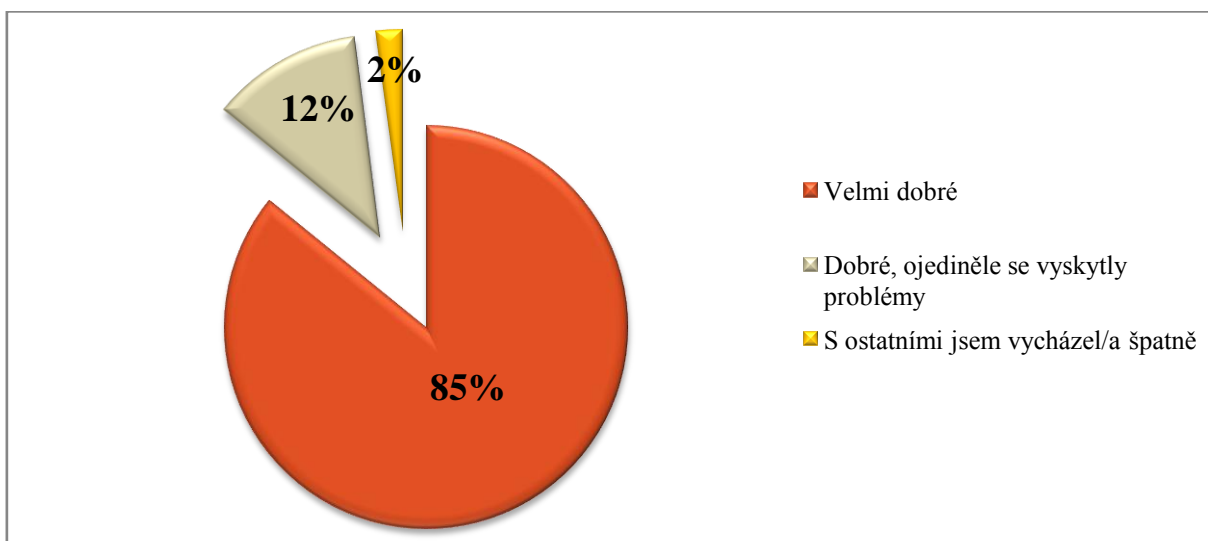

Výše grantu připadala uspokojivá 46 studentům i přesto, že museli použít i svoje našetřené úspory. Dvacet tři studentů odpovědělo, že jim připadala výše grantu příliš nízká v porovnání s vysokými cenami v ČR, proto museli použít úspory svoje i svých rodičů. 20 studentů uvedlo, že jim výše grantu vystačila na pokrytí měsíčních výdajů na Erasmu v Pardubicích.

D: Kulturní rozdíly

Otázka č. 13 - Jaké jsi měl/a vztahy s ostatními zahraničními studenty?

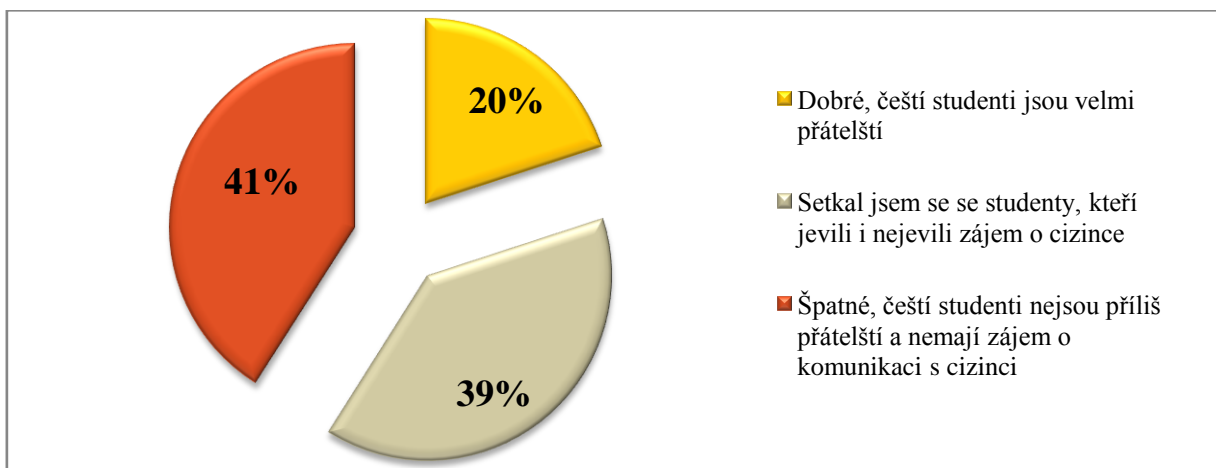
Graf č. 17 - Vztahy se zahraničními studenty

Sedmdesát šest respondentů odpovědělo, že navázali dobré vztahy s ostatními studenty od samého počátku. Jedenáct studentů mělo celkově s ostatními dobré vztahy, ale někdy se nepatrný problém objevil a 2 studenti uvedli, že neměli dobré vztahy s ostatními studenty vůbec.

Otázka č. 14 - Jak jsi vycházel/a s českými studenty?

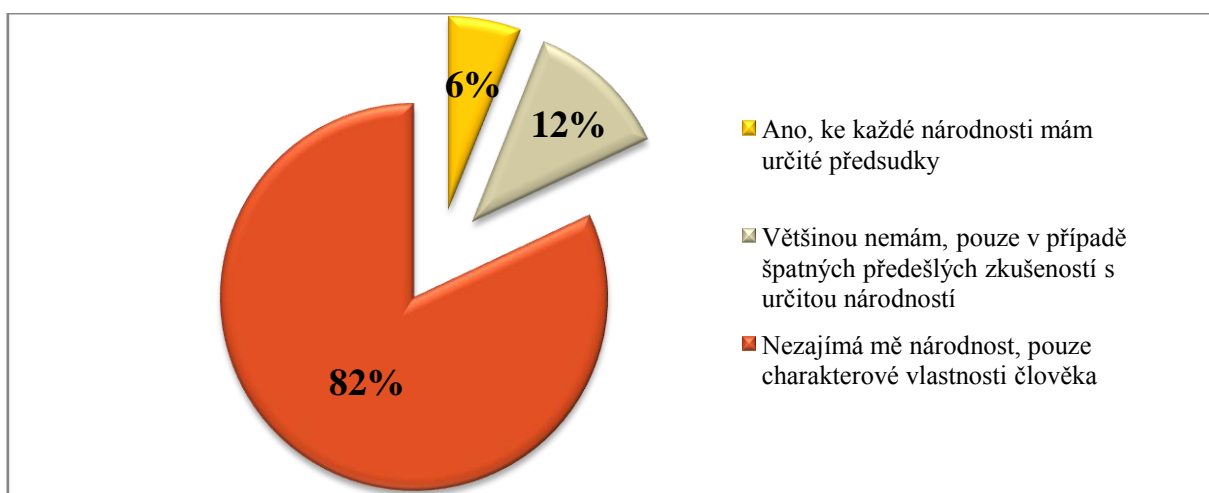
Graf č. 18 - Vztahy s českými studenty

Na tuto otázku odpovědělo nejvíce respondentů, že překvapivě s českými studenty většinou nenavázali dobré vztahy, protože neměli zájem komunikovat v anglickém jazyce a celkově nejevili o jinou kulturu zájem, takto odpovědělo 36 studentů. Pouze o jednoho respondenta méně, tedy 35, získala odpověď, která tvrdí, že někteří čeští studenti mají zájem o kontakt s cizí kulturou, stejně tak se mezi nimi najdou studenti, kteří se k jiným kulturám staví nepřátelsky. 18 studentů uvedlo, že čeští studenti jsou velmi přátelští k jiným kulturám.

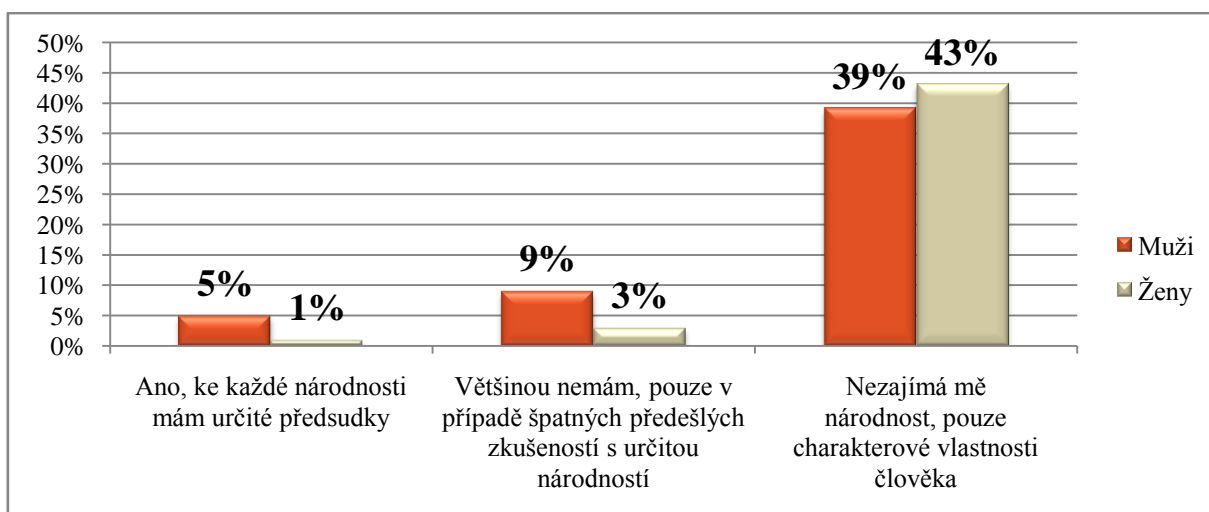
Otázka č. 15 - Přihlížíš, při setkávání nových lidí, na jejich národnost?

Graf č. 19 - Předsudky

Podle národnosti nesoudí lidi 73 studentů, ale zaměřují se především na povahu a chování daného jedince. Jedenáct studentů uvedlo, že záleží, zda měli s danou národností určité konflikty či problémy, pokud ano, dávají si na danou národnost větší pozor. Pět studentů uvedlo, že ke každé národnosti/rase mají určité předsudky a podle toho se k nim patřičně chovají.

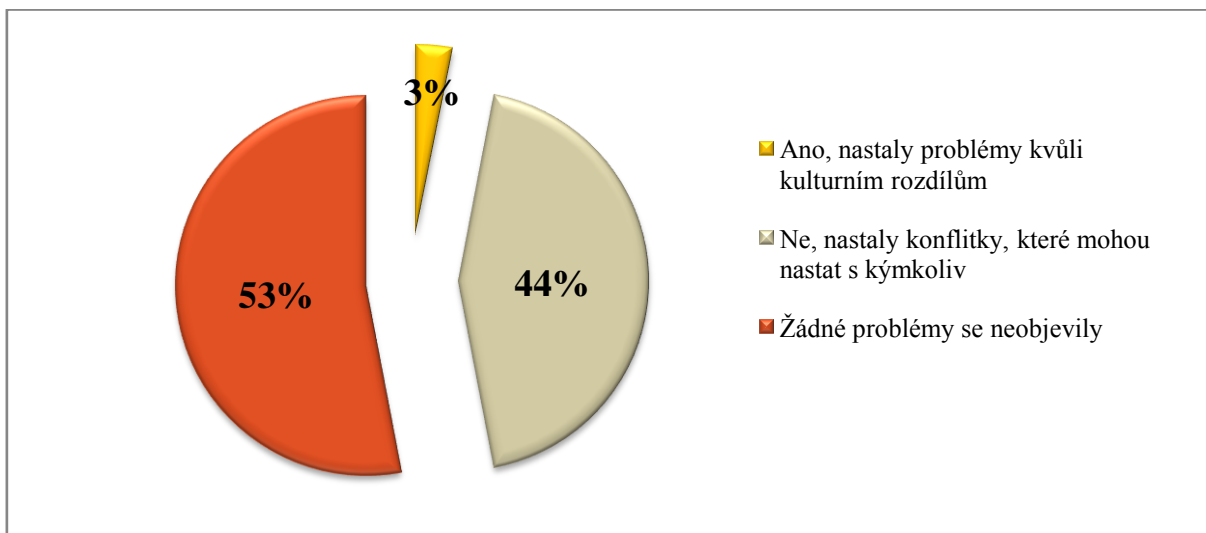
Graf č. 20 – Předsudky (muži, ženy)

Čtyři muži a 1 žena měli sklony k předsudkům při setkávání s jinými národnostmi. Z grafu je patrné, že sklony mezi respondenty měli k takovému chování spíše muži než ženy.

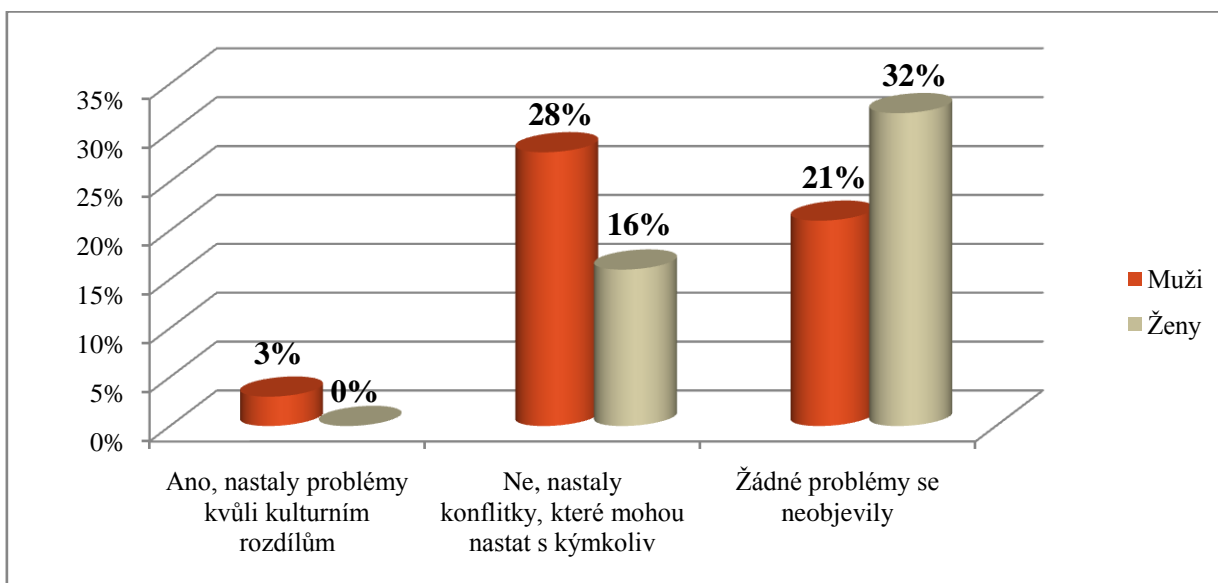
Otázka č. 16 – Musel/a jsi s někým řešit během tvého Erasmus pobytu opakované konflikty kvůli odlišné národnosti?

Graf č. 21 - Konflikty kvůli odlišné národnosti

Čtyřicet sedm respondentů nikdy neřešilo konflikty kvůli odlišné národnosti. Pouze s drobnými problémy se potýkalo 39 z nich, které ale nebyly zapříčiněny diferenciací, byly to problémy, které mohou nastat kdykoliv a s kýmkoliv. Tři respondenti odpověděli, že se opakovaně vyskytly konflikty, které byly zapříčiněny naprosto odlišným pohledem na svět, odlišnou kulturou a že by takové neshody s člověkem jeho národnosti nikdy nenastaly.

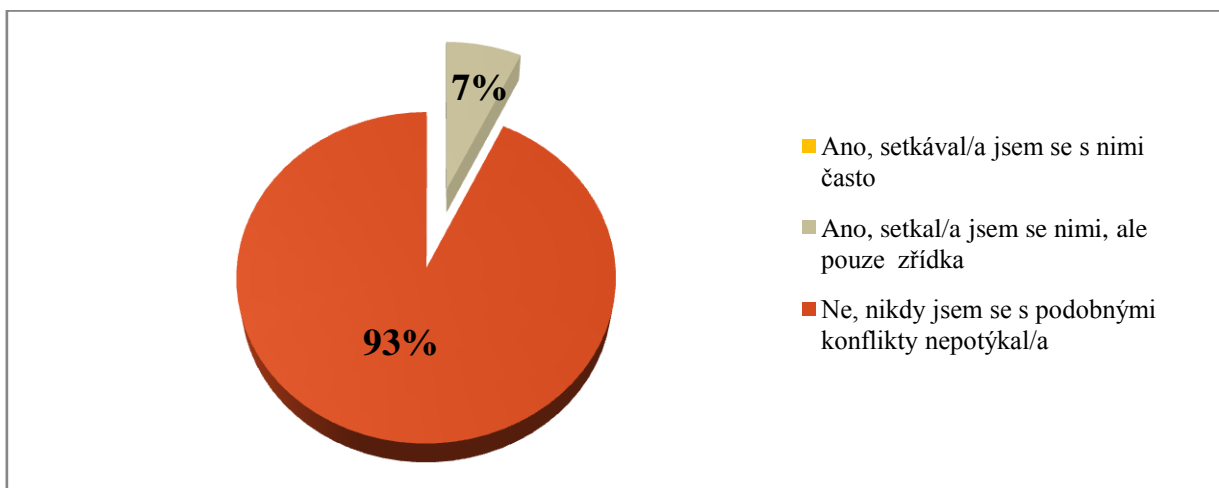
Graf č. 22 - kulturní konflikty (muži, ženy)

Z grafu je patrné, že veškeré konflikty, které nastaly kvůli kulturním rozdílům, se objevily u mužů. Tři studenti, kteří se s takovými konflikty potýkali, byli pohlaví mužského.

Otázka č. 17 - Dostal/a jsi se někdy s někým do konfliktní situace kvůli rozdílnému náboženskému vyznání?

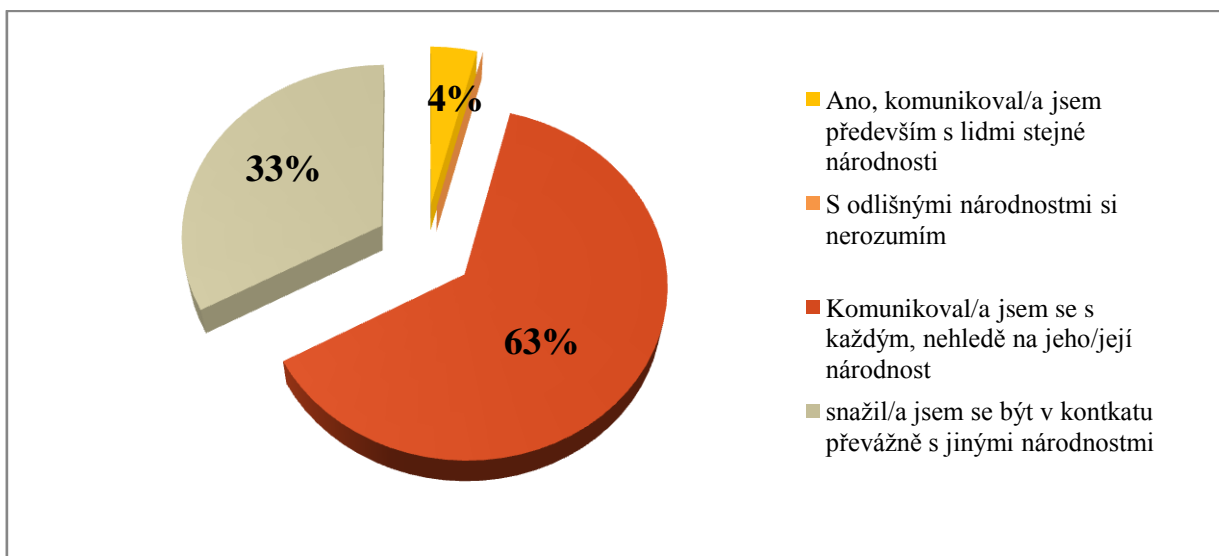
Graf č. 23 – Náboženské konflikty

Na grafu vidíme, že většina, tedy 83 respondentů, odpovědělo, že nic podobného v době jejich Erasmus pobytu nemuseli řešit. Šest studentů se s takovým problémem setkala, ale pouze ojedinele. Žádný z respondentů nevedl, že by se s takovými problémy potýkal často.

Otázka č. 18 – Sdružoval/a ses na Erasmu především s národností k tobě více podobné nebo jsi naopak vyhledával/a národnosti s různými rasovými či kulturními rozdílnostmi?

Graf č. 24 - Komunikace s jinými národnostmi

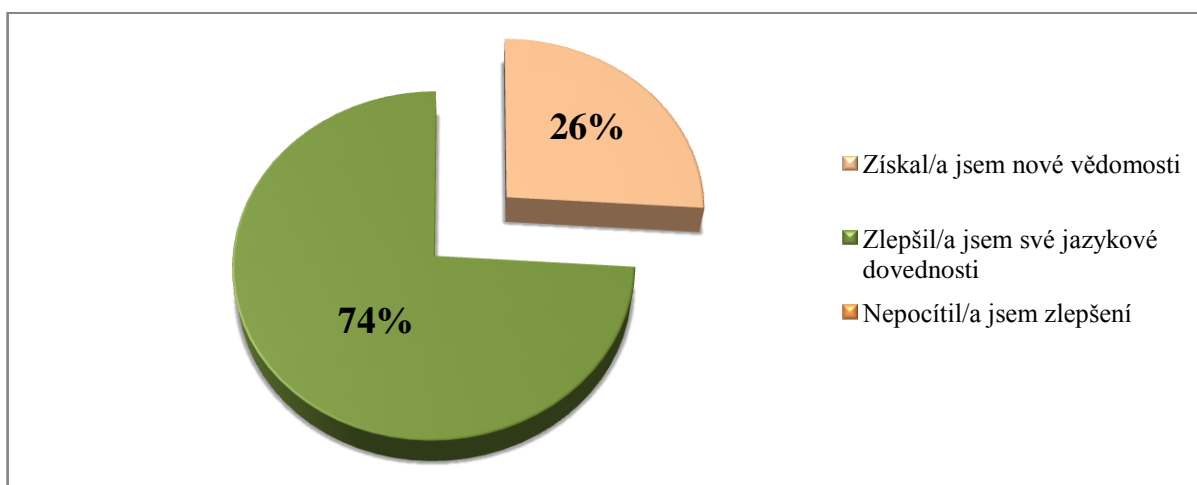
Šestapadesát studentů udržovalo kontakt se všemi studenty, nehledě na jejich národnost. Dvacet devět studentů odpovědělo, že se snaží pobývat spíše s jinými národnostmi, protože to byl jeden z hlavních důvodů, proč na Erasmus program vycestovali. Čtyři studenti uznali, že vyhledávají skupiny lidí stejné národnosti i přesto, že i mezi cizinci jsou jim mnozí sympatičtí. Žádný z respondentů neuvěděl, že si s ostatními národnostmi nerozumí.

Touto otázkou jsem chtěla zjistit, zda si studenti uvědomují a využívají tak šance zlepšení cizí řeči nebo získání nových kontaktů i přesto, že je mnohem snazší komunikovat se stejnou národností, a to především kvůli stejné řeči i mentalitě.

E: Přínos

Otázka č. 19 - Po jaké stránce cítíš po absolvování Erasmu větší zlepšení?

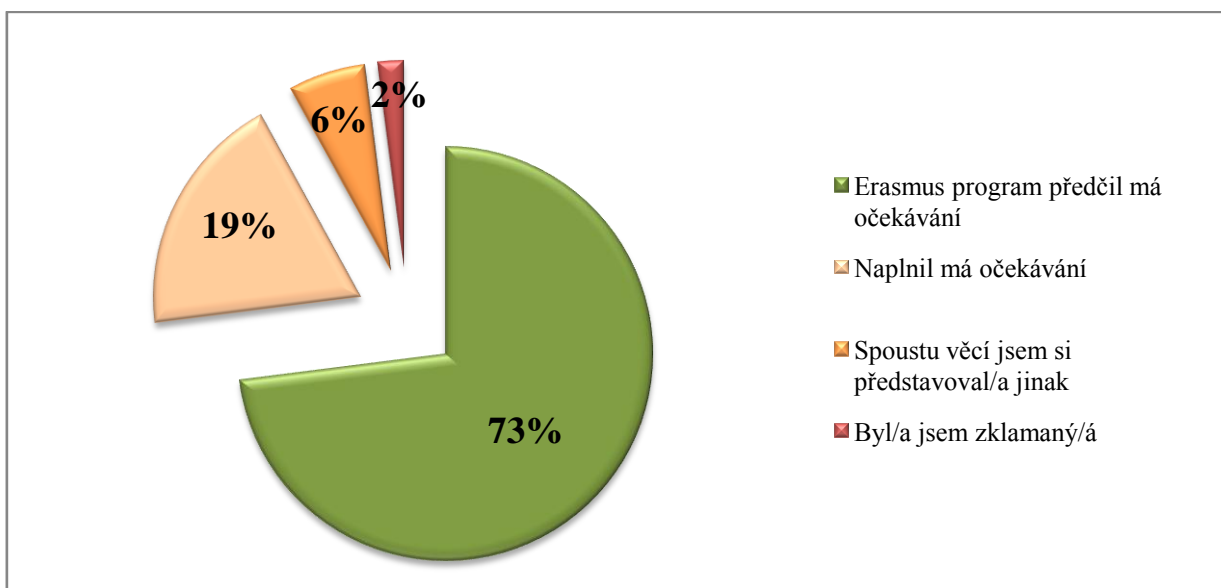
Graf č. 25 – Oblast zlepšení

Nejvíce studentů odpovědělo, že se zlepšili zejména po stránce znalostí anglického jazyka, takto odpovědělo 66 dotazovaných. Třiadvacet studentů hodnotí Erasmus pobyt přínosný především po stránce vědomostní. Žádný ze studentů nehodnotí Erasmus pobyt jako neobohacující.

Otázka č. 20 - Do jaké míry naplnil Erasmus pobyt v Pardubicích tvá očekávání?

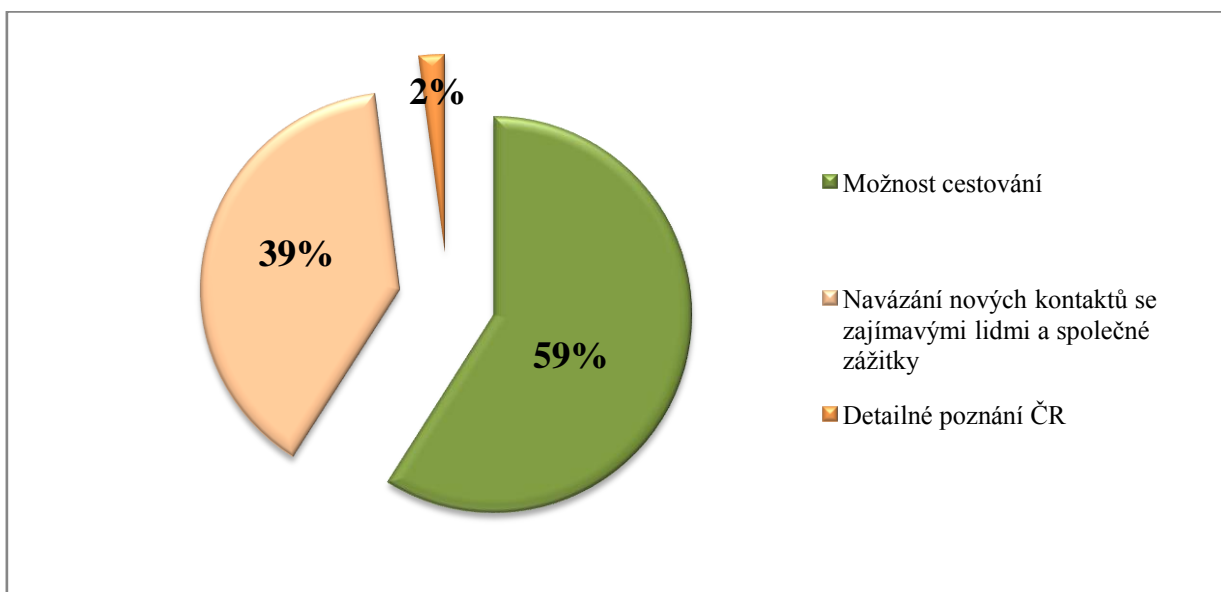
Graf č. 26 - Míra spokojenosti

Na zkušenost z Erasmus programu nikdy nezapomene 65 studentů, přičemž také uvedli, že tento pobyt předčil jejich očekávání. Sedmnáct studentů uvedlo, že Erasmus program naplnil jejich očekávání, někdy se však museli potýkat s určitými problémy, díky kterým si ale dokázali, že umí řešit i náročnější životní situace, proto Erasmus hodnotí kladně. Pět studentů odpovědělo, že si spoustu věcí představovali jinak a je pravděpodobné, že by byli spokojenější v jiné zemi. Dva studenti uvedli, že byli z pobytu zklamaní.

Otázka č. 21 - Jaká z možností tě, z hlediska tvých zájmů na Erasmus pobytu, nejvíce uspokojila?

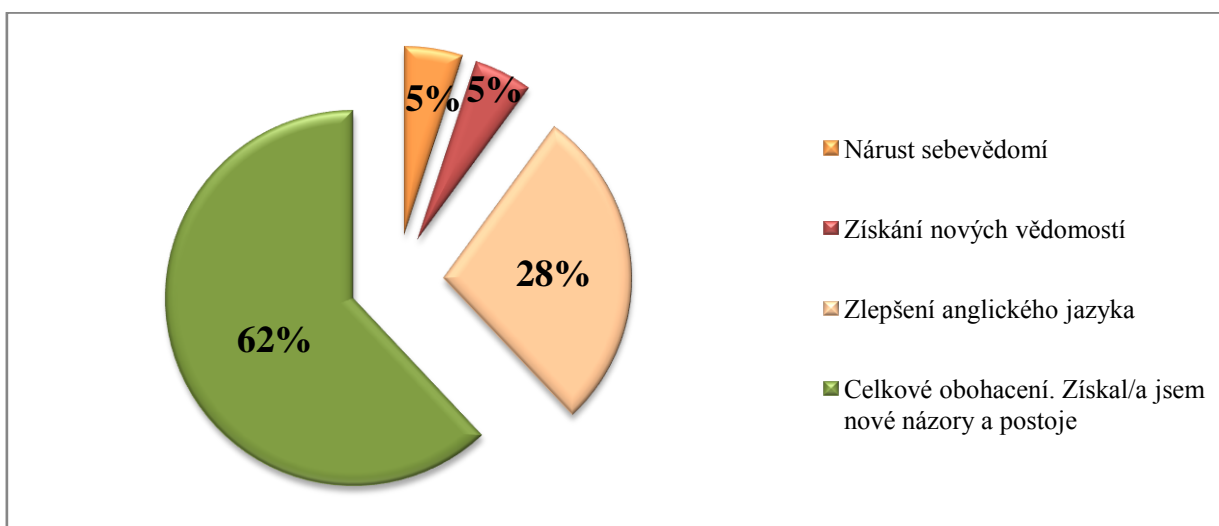
Graf č. 27 – Hodnocení podle zájmů

Nejvíce studentů, tedy 52 se shodují ve společném zájmu, a to v cestování, 35 studentů má zájem o navazování nových kontaktů se zajímavými lidmi a utváření společných zážitků. Dva studenti se nejvíce vyžívali v možnosti poznání ČR po geografické, ale i kulturní stránce.

Otázka č. 22 - Co bys označil/a jako největší přínos?

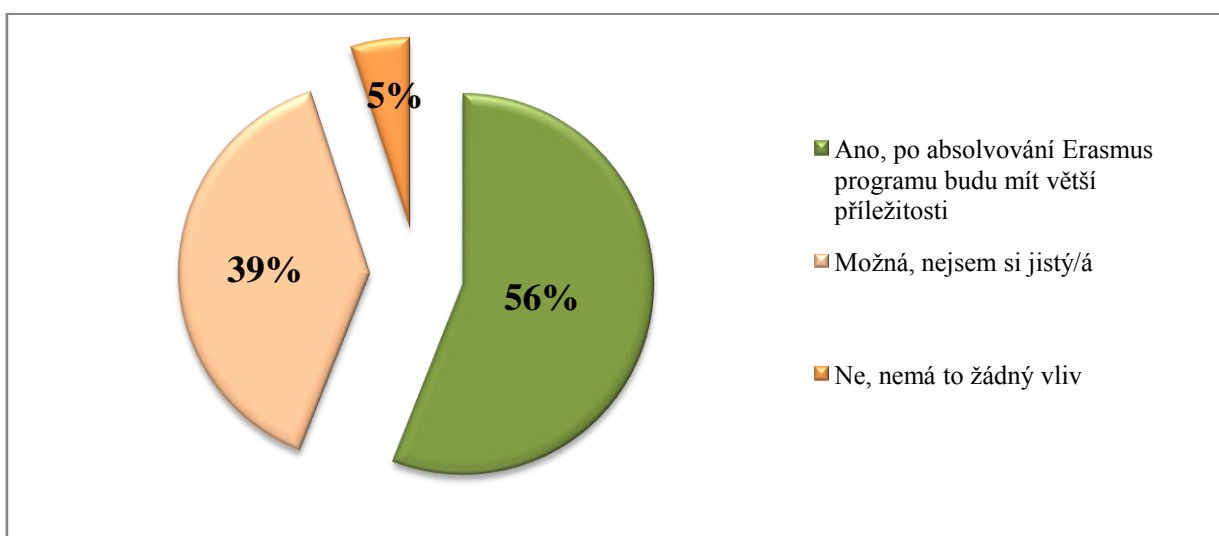
Graf č. 28 – Přínos

Šestapadesát studentů označilo za největší přínos celkové obohacení jejich osoby, získání nových postojů, názorů a pohledů, 25 studentů považuje zlepšení znalostí cizího jazyka za nejpřínosnější. Čtyři studenti považují jako přínosné zvýšení jejich sebevědomí a jiní 4 studenti si cení obohacení po studijní či vědomostní stránce.

Otázka č. 23 - Myslíš si, že budeš mít po absolvování Erasmus pobytu větší pracovní příležitosti?

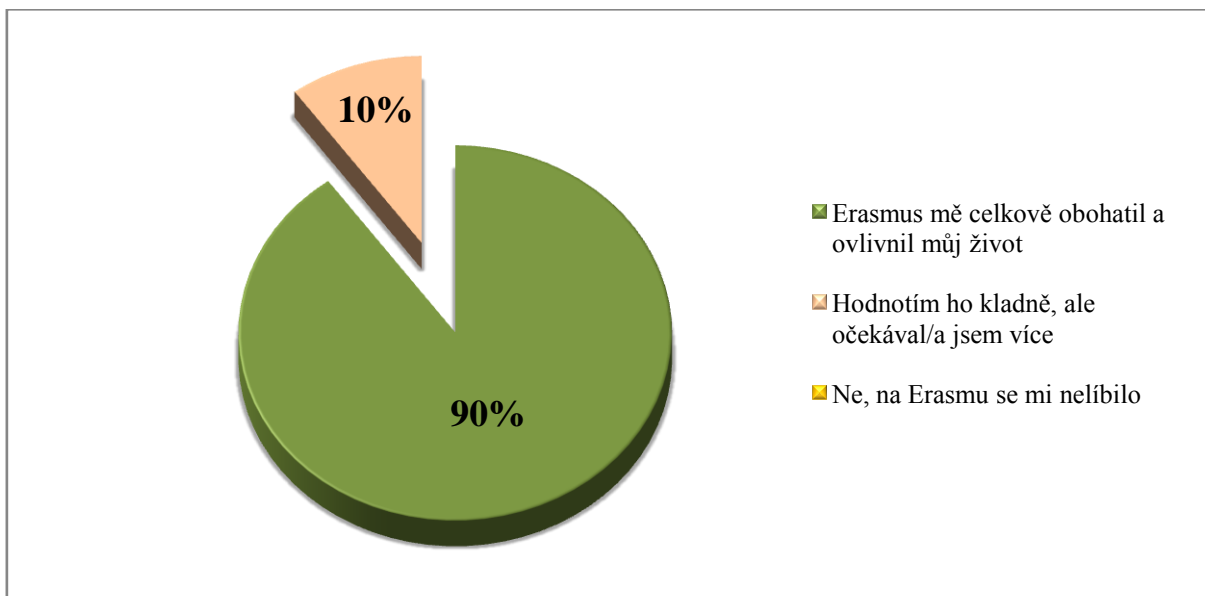
Graf č. 29 - Pracovní příležitosti

Padesát studentů je přesvědčeno, že Erasmus pobyt ovlivní jejich pracovní příležitosti. Třicet pět studentů si není jisto, zda to má nějaký vliv. Čtyři studenti se domnívají, že Erasmus program nemá vliv na pracovní příležitosti.

Otázka č. 24 - Hodnotíš Erasmus pobyt v Pardubicích kladně?

Graf č. 30 - Hodnocení Erasmus pobytu v Pardubicích

Osmdesát studentů hodnotí pobyt kladně, protože je celkově obohatil a ovlivnil jejich názory a postoje, této zkušenosti nikdy nebudou litovat, 9 studentů nelituje toho, že se zúčastnili, ale očekávali více. Žádný z dotazovaných nevedl, že se mu na Erasmu na UPa nelíbilo.

6.1 Ověřování hypotéz

Tyto uvedené vzorce platí pro všechny stanovené hypotézy

$$\text{Testové kritérium} \quad \text{TK} = \chi^2 = \sum \frac{(\text{pozorované} - \text{předpokládané četnosti})^2}{\text{předpokládané}}$$

$$\text{Kritická hodnota} \quad \text{KH} = \chi^2_{1-\alpha} [(r-1) \times (s-1)]$$

$$H_0: P(X \cap Y) \neq P(X) P(Y)$$

$$H_1: P(X \cap Y) = P(X) P(Y)$$

- **Studentky-dívky se po příjezdu adaptovaly v novém prostředí mnohem lépe než muži**

H_0 : Neexistuje statisticky významná závislost mezi adaptací a pohlavím.

H_1 : Existuje statisticky významná závislost mezi adaptací a pohlavím.

Pozorované četnosti

Pohlaví	Bez problémů	S drobnými problémy	S velkými problémy	Součet
Muži	32	13	2	47
Ženy	36	6	0	42
Součet	68	19	2	89

Očekávané četnosti

Pohlaví	Bez problémů	S drobnými problémy	S velkými problémy	Součet
Muži	35,91011	10,03371	1,056180	47,00000
Ženy	32,08989	8,96629	0,943820	42,00000
Součet	68,00000	19,00000	2,000000	89,00000

$$\alpha = 0,01$$

$$\text{TK} = 4,55$$

$$\text{KH} = 9,21$$

$$\text{TK} < \text{KH}$$

H_0 se potvrzuje → zamítá se H_1 (alternativní hypotéza).

Z výsledků vyplývá, že mezi pohlavím a adaptací není statisticky významná závislost. Svoji hypotézu tedy zamítám.

▪ **Muži měli častěji předsudky k určitým národnostem než ženy**

H_0 : Neexistuje statisticky významná závislost mezi předsudky a pohlavím.

H_1 : Existuje statisticky významná závislost mezi předsudky a pohlavím.

Pozorované četnosti

Pohlaví	Ano, ke každé národnosti mám určité předsudky	Většinou nemám, pouze v případě špatných předešlých zkušeností s určitou národností	Nezajímá mě národnost, pouze charakterové vlastnosti člověka	Součet
Muži	4	8	35	47
Ženy	1	3	38	42
Součet	5	11	73	89

Očekávané četnosti

Pohlaví	Ano, ke každé národnosti mám určité předsudky	Většinou nemám, pouze v případě špatných předešlých zkušeností s určitou národností	Nezajímá mě národnost, pouze charakterové vlastnosti člověka	Součet
Muži	2,640449	5,80899	38,55056	47,00000
Ženy	2,359551	5,19101	34,44944	42,00000
Součet	5,00000	11,00000	73,00000	89,00000

$$\alpha = 0,01$$

$$TK = 3,93$$

$$KH = 9,21$$

$$TK < KH$$

H_0 se potvrzuje \rightarrow zamítá se H_1 (alternativní hypotéza).

Výsledky ukazují, že mezi pohlavím a předsudky vůči jiným národnostem není statisticky významná závislost. Svoji hypotézu tedy zamítám.

- **Konflikty či nedorozumění vzniklé kvůli kulturním rozdílům se objevovaly spíše u chlapců než u dívek**

H_0 : Neexistuje statisticky významná závislost mezi vzniklými kulturními konflikty a pohlavím.

H_1 : Existuje statisticky významná závislost mezi vzniklými kulturními konflikty a pohlavím.

Pozorované četnosti

Pohlaví	Ano, nastaly problémy kvůli kulturním rozdílům	Ne, nastaly konflikty, které mohou nastat s kýmkoliv	Žádné problémy se neobjevily	Součet
Muži	3	25	19	47
Ženy	0	14	28	42
Součet	3	39	47	89

Očekávané četnosti

Pohlaví	Ano, nastaly problémy kvůli kulturním rozdílům	Ne, nastaly konflikty, které mohou nastat s kýmkoliv	Žádné problémy se neobjevily	Součet
Muži	1,584270	20,59551	24,82022	47,00000
Ženy	1,415730	18,40449	22,17978	42,00000
Součet	3,000000	39,00000	47,00000	89,00000

$$\alpha = 0,01 \quad TK = 7,57$$

$$KH = 9,21 \quad TK < KH$$

H_0 se potvrzuje \rightarrow zamítá se H_1 (alternativní hypotéza).

Ze získaných dat jsem zjistila, že mezi pohlavím a vzniklými kulturními konflikty není statisticky významná závislost. Tuto hypotézu tedy zamítám.

- Na Erasmus programu v Pardubicích byli spíše studenti s lepší znalostí anglického jazyka než ti, kteří anglický jazyk neovládali příliš dobře.

H_0 : Úroveň znalosti anglického jazyka u zahraničních studentů je rovnoměrně rozložená.

H_1 : Úroveň znalosti anglického jazyka u zahraničních studentů není rovnoměrně rozložená.

Testové kritérium

Možnosti	Pozorovaná četnost	Očekávaná četnost	Poz.-předp. četnosti	(Poz. - Předp.) ² /předp.
Anglický jazyk jsem ovládal/a už před příjezdem	43,00000	22,25000	20,75000	19,35112
Měl/a jsem pouze problémy s přízvukem některých studentů	18,00000	22,25000	-4,25000	0,81180
Někdy se stalo, že jsem nerozuměl/a	19,00000	22,25000	-3,25000	0,47472
Měl/a jsem velké problémy s dorozuměním	9,00000	22,25000	13,25000	7,89045
Součty	89,00000	89,00000	0,00000	28,53000

$$\alpha = 0,01$$

$$TK = 28,53$$

$$KH = 11,34$$

$$TK > KH$$

H_0 se zamítá → potvrzuje se H_1 (alternativní hypotéza).

Znalost anglického jazyka u zahraničních studentů nebyla rovnoměrně rozložená, což znamená, že každý student ovládá anglický jazyk na jiné úrovni. Studenti, kteří ovládali jazyk lépe, převládají (viz graf č. 7). Existuje tedy statisticky významný rozdíl mezi úrovní znalostí anglického jazyka a svoji hypotézu tedy mohou potvrdit.

- **Studenti považovali za největší přínos, že mají po absolvování Erasmus programu jiné životní názory/postoje než před ním**

H_0 : Odpovědi na otázku, co studenti považují za největší přínos, byly rovnoměrně zastoupeny

H_1 : Odpovědi na otázku, co studenti považují za největší přínos, nebyly rovnoměrně zastoupeny

Testové kritérium

Možnosti	Pozorovaná četnost	Očekávaná četnost	POZ. - PŘEDP. ČETNOSTI	(POZ. - PŘEDP.) /předpokládané
Nárůst sebevědomí	4,00000	22,25000	-18,25000	14,96910
Získání nových vědomostí	4,00000	22,25000	-18,25000	14,96910
Zlepšení anglického jazyka	25,00000	22,25000	2,75000	0,33989
Celkové obohacení. Získal/a jsem nové názory a postoje	56,00000	22,25000	33,75000	51,19382
Součty	89,00000	89,00000	0,00000	81,47191

$$\alpha = 0,01$$

$$TK = 81,47$$

$$KH = 11,34$$

$$TK > KH$$

H_0 se zamítá → potvrzuje se H_1 (alternativní hypotéza).

Hypotéza potvrdila, že odpovědi studentů na tuto otázku byly různé a různě zastoupeny. Z tabulky výše je však zřejmé, že jako největší přínos studenti považovali ovlivnění jejich postojů a názorů a (viz graf č. 25). Svoji hypotézu tedy potvrzují.

7 SHRnutí VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

Oblast A: Údaje o zahraničních studentech

Z dotazníku vyplynulo, že na Erasmus program na Univerzitu Pardubice nejčastěji vyjíždějí studenti bakalářského oboru a z Turecka. Počet mužů a žen byl velmi podobný.

Oblast B: Krátce po příjezdu

Z předešlých informací vyplývá, že hlavním a společným činitelem pro studenty, již se rozhodli odcestovat na Erasmus program do Pardubic bylo cestování. První dny na Erasmus pobytu nesla většina studentů zdárně, poněvadž 77% studentů označilo, že se adaptovali bez problémů. Ti, kteří ovládali anglický jazyk lépe rovněž převládali.

Lehký průběh adaptace má na svědomí bezesporu i fakt, že většina lidí neměla po příjezdu problémy s dorozuměním v cizím jazyce a studenti přijížděli především kvůli své zálibě v cestování, která pro ně byla, jak nejčastěji uváděli, klíčová. Myslím si, že lidé, kteří rádi cestují, jsou otevření novým věcem, lépe se novým podmínkám přizpůsobují a jsou bezprostřední. Tyto okolnosti jistě přispěly k lepší adaptaci. Předpokládám proto, že lidé, kteří neovládali před příjezdem cizí řeč na dobré úrovni a na Erasmus program odjeli na základě rozhodnutí své rodiny či univerzity, patřili do skupiny lidí, kteří měli větší problémy s adaptací. Výsledky této oblasti měly pozitivní charakter.

Oblast C: Spokojenost zahraničních studentů na UPa

Tato část obsahovala 6 otázek, které se týkaly především hodnocení UPa. Vcelku převažovaly odpovědi kladné. Studenti v otázkách č. 7 a č. 8 hodnotili, jak jim byla UPa nápomocná, kdy ohodnotili výpomoc uspokojivou, ale s občasnými nedostatky a také úroveň výuky, kdy většina z nich zvolila při bodovém hodnocení č. 4, jež je druhé nejvíce uspokojivé. Následovalo číslo 3, číslo 5 obsadilo až třetí pozici. Jiná otázka pojednávala o komunikaci s UPa v anglickém jazyce, kde je z výsledků zřejmý výskyt občasného vzájemného nepochopení, pouze 3% přiznávají svou vlastní neznalost anglického jazyka a 23% označuje komunikaci s UPa za bezchybnou. Většina, tedy 63% považuje komunikaci za uspokojivou s drobnými nedostatky a 11% zmínilo, že komunikovali s někým, kdo anglicky neuměl. Vybavení UPa je podle převahujících odpovědí srovnatelné s jejich domácími univerzitami, ale výskyt odpovědí, kde byla domácí univerzita studentů hodnocena lépe, byl rovněž vysoký. Vyvážené odpovědi byly u dotazu, zda studenti měli problémy se zápisem předmětů, na který převažovaly odpovědi kladné, tedy bez problémů, druhá nejčastější odpověď označila zápis předmětů jako problematický. Na výši měsíčního přiděleného grantu

si stěžovalo 26% studentů, zbylým buď připadal dostačující, nebo využili i naspořených finančních prostředků.

Zjistila jsem také názory jednotlivých národností na vybavení UPa a hodnocení výuky, kdy podle mého názoru větší kritika pocházela od národů, jež jsou ekonomicky silnější a srovnávají tedy podmínky na svojí domácí univerzitě s podmínkami na UPa (viz graf č. 11 a č. 14).

Nejvíce překvapující je poměrná hojnost odpovědí studentů, tedy 11%, kteří tvrdí, že komunikovali s někým z UPa, kdo neovládal anglický jazyk. Pokud má přijíždějící studenty nějaký zaměstnanec UPa v kompetenci, není pochyb o jeho nezbytných znalostech cizího jazyka. Zápis předmětů záleží na míře spolupráce se zahraniční univerzitou a stanovení výše grantu nemá UPa v kompetenci (viz kapitola č. 2.4 – *Financování*).

Oblast D: Kulturní rozdíly

Z této části dotazníku, zaměřené především na vztahy mezi studenty je patrné, že se občas objevovaly drobné konflikty, které byly podníceny různými činiteli. Ačkoliv drtivá většina, a to 85% respondentů odpovídala na první dotaz této oblasti (otázka č. 13) o jejich vzájemných vztazích pozitivně, nacházeli se mezi studenty i tací, kteří měli již při seznamování předsudky k dané národnosti, a to 6% a 12% pouze po negativní zkušenosti s danou národností. Opakovaně řešila kulturní konflikty 3 % dotazovaných a 7 % řešili konflikty vzniklé kvůli náboženskému vyznání. Dotázaných 44% respondentů se někdy potýkalo s jiným druhem konfliktů. Dále jsem zkoumala vztahy respondentů s českými studenty, kdy převážné odpovědi uznaly české studenty jako nepřátelské vůči jiným národnostem, a to 41%. Tendence sdužovat se s tou samou národností mají pouze 4% respondentů. Zbylých 96% se stýká převážně s jinou národností, z toho 33% to považuje za jeden z důvodů, proč na Erasmus program odjeli.

V této části vzešly neočekávané výsledky. Jednou z nich je zarážející skutečnost, že na Erasmus program, který předpokládá setkávání lidí různých národností, vyjíždějí lidé, jež mají předsudky k druhým již před bližším vzájemným poznáním. Další z nich je překvapující výsledek, kdy zahraniční studenti považují české studenty za nepřátelské. Očekávala bych totiž takový postoj k cizím kulturám od starších generací, které přece jenom nejsou na setkávání s cizinci příliš zvyklí. Myslím si, že příčina by mohla být ukryta v nedostatku, neznalosti cizí řeči, i kterou se svým nepřátelským postojem vůči cizincům snaží daní jedinci zamaskovat. Výsledky kulturních konfliktů a náboženských konfliktů se dostaly nepatrně do rozporu, poněvadž s náboženskými konflikty se setkala více lidí nežli s kulturními, přičemž

náboženské konflikty spadají pod kulturní. Tento jev si vysvětlují neznalostí kulturní problematiky těchto lidí. Jiné konflikty, které studenti uvedli, lze chápat jako přirozený jev vznikající při vzájemném soužití, který neměl co do činění s kulturními rozdíly. Převažují odpovědi kladné, tudíž tuto část, nazvanou *Vztahy*, hodnotím pozitivně, zejména na základě výsledků (graf č. 17).

Oblast E: Přínos

V této oblasti jsem zjišťovala, do jaké míry studenty Erasmus program uspokojil a jejich uspokojení z hlediska zájmů. Po jaké stránce cítí zlepšení, zda se domnívají, že budou mít po absolvování Erasmus programu zvýšené pracovní příležitosti. Nadále také to, co studenti hodnotí jako největší přínos a jak Erasmus program v Pardubicích hodnotí celkově. Největším společným zájmem u studentů je cestování, tedy 59%, další z nich rádi navazují kontakty se zajímavými lidmi - 39% a pouze 2% studentů nejvíce bavilo poznávání ČR po stránce kulturní, ale i geografické. Oblast zlepšení studenti spatřují především ve zlepšení anglického jazyka, méně studentů označilo možnost *vědomosti*. Zda Erasmus program ovlivní větší pracovní zkušenosti si myslí 56%, že ano, 39% neví a 5% si to nemyslí. Překvapivých 8% považuje Erasmus program za zklamání nebo nenaplnění představ, ale u většiny, tedy u 92% Erasmus program buď předčil, nebo naplnil očekávání. V případě, kdy se respondenti měli rozhodnout, co pro ně bylo největším přínosem, si z nabídky vybrali možnost *Celkové obohacení mé osoby o nové pohledy/názory a postoje, poznáním nových kultur*. Tuto možnost upřednostňuje většina, tj. 62%, za ní zůstává znalost cizího jazyka a v pozadí zbylé, již zmíněné, dvě možnosti. Poslední otázka hodnotící Erasmus program vychází velmi pozitivně, protože nikdo z dotazovaných neoznačil možnost, že se jim na Erasmus programu nelíbilo. Drtivá většina, tj. 90% označila možnost *ano, Erasmus program mě celkově obohatil, ovlivnil můj život a postoje a nikdy této zkušenosti nebudu litovat* a 10% očekávalo více, ale i přesto jsou rádi, že se zúčastnili.

Je uspokojivé, že studenti odpovídali kladně i v této oblasti. Dokonce i studenti, kterým se očekávání z Erasmus programu nenaplnilo, neoznačili v poslední otázce, že se jim na Erasmu v Pardubicích nelíbilo. Erasmus program je uspokojoval především proto, že mohli cestovat a zdokonalovat své znalosti anglického jazyka.

7.1 Diskuze

Na základě výsledků potvrzené hypotézy *Studenti považovali za největší přínos, že mají po absolvování Erasmus programu jiné životní názory/postoje než před ním* jsem prokázala souvislost s informacemi z teoretické části, především s kapitolou *Postoje*, kde se

mimo jiné zabývá ovlivněním postojů prostřednictvím sociální interakce. Vzhledem k multikulturnímu prostředí, ve kterém se studenti nacházeli, lze předpokládat, že takové ovlivnění se týkalo především postojů vůči jiným národnostem.

Hypotézu *Na Erasmus programu v Pardubicích byli spíše studenti s lepší znalostí anglického jazyka než ti, kteří anglický jazyk neovládali příliš dobře* jsem potvrdila. Na základě výsledků otázky *Oblast zlepšení* (viz graf č. 25), kdy studenti jednoznačně volili zlepšení anglického jazyka, mohu prokázat, že Erasmus program má u jedinců vysoký vliv na zlepšení znalostí cizí řeči.

Hypotézu *Studentky - dívky se po příjezdu adaptovaly v novém prostředí mnohem lépe než muži* jsem musela zamítnout. Ačkoliv výsledky otázky č. 5 (viz graf č. 7) vypovídají, že muži se s adaptací vyrovnávali hůře, statisticky to nelze považovat za důvěryhodné. Důvodem jistě bude fakt, že schopnost adaptace ovlivňuje mnoho dalších faktorů, které s pohlavím nemají co do činění.

Hypotéza *Muži měli častěji předsudky k určitým národnostem než ženy* byla rovněž zamítnuta. Je tomu tak pravděpodobně ze stejných důvodů jako u hypotézy předešlé.

Hypotéza *Konflikty či nedorozumění vzniklé kvůli kulturním rozdílnostem se objevovaly spíše u chlapců než u dívek* byla zamítnuta. Předpokládala jsem vyšší výskyt konfliktů u mužů, nicméně se potvrdilo, že pohlaví u výskytu konfliktů nemá významnou roli. Z teoretické části o konfliktu (viz kapitola č. 4.4 – *Konflikt*) víme, že záleží nejen na druhu, ale i na míře konfliktu, která se vyskytuje u každého jedince různě. Ani zde tedy nelze určit, u kterého z pohlaví bude výskyt konfliktu častější.

Dalším prokazatelným zjištěním tohoto výzkumu jsou výsledky o negativních postojích mladých lidí k cizincům (viz otázka č. 14), které je možné považovat za pravdivé. Slučují se totiž s informacemi o xenofobním jednání českého obyvatelstva vůči přistěhovalcům (viz kapitola č. 1.3.3 – *Soužití*).

ZÁVĚR

O téma Erasmus program jsem se zajímala již před napsáním této práce, poněvadž i já jsem absolvovala pobyt v zahraničí. Vyhodnocování odpovědí osmdesáti devíti zahraničních studentů mě zajímalo hlavně proto, abych posléze mohla porovnat svoje a jejich zkušenosti z Erasmus programu. Největším přínosem jsou pro mě tedy zjištěné informace, které mi poskytly náhled k tomu, jak studenti tento pobyt prožívali, s čím byli a nebyli spokojeni, jestli si poradili s překážkami, které vyvolávají jazykové bariéry a především, zda Erasmus pobyt ovlivnil jejich názory, postoje a celkově je obohatil. V teoretické části jsem se zabývala problematikou multikulturní výchovy, fungováním Erasmus programu, vymezením psychologických pojmů a Buddy systemem.

Jedním z hlavních cílů bylo zjistit, zda Erasmus program ovlivnil životy, postoje a názory zahraničních studentů, kteří strávili Erasmus program v Pardubicích. Tato problematika se týkala především otázky, co bylo pro studenty největším přínosem, kde studenti nejčastěji odpovídali, že absolvováním Erasmus programu získali nové postoje, názory a otázky, kde hodnotili Erasmus pobyt v Pardubicích. Hypotéza *Studenti považovali za největší přínos, že mají po absolvování Erasmus programu jiné životní názory/postoje než před ním* byla rovněž potvrzena. Lze tedy říci, že Erasmus program skutečně ovlivnil životy zahraničních studentů. Z dalších stanovených hypotéz jsem musela 3 z nich zamítnout, a to hypotézy týkající se adaptace, vzniklých kulturních konfliktů či předsudků vůči jiným národnostem, u kterých jsem se předpokládala výskyt vztahu mezi pohlavím a zmíněnými složkami. Nelze tedy předpokládat, že u jednoho z pohlaví se daný jev vyskytne pravděpodobněji. Zjistila jsem, že převážná většina respondentů neměla problémy s adaptací, nepotýkala se s kulturními konflikty ani s předsudky vůči jiným národnostem. Poslední hypotézu týkající se dorozumění v anglickém jazyce jsem mohla potvrdit. Vyskytly se totiž značné odchylky u schopností každého studenta. Převažovali studenti s lepšími znalostmi anglického jazyka. Za nejméně očekávaný jev bych označila výskyt jedinců, i když menšiny, kteří přijíždějí na Erasmus program i přesto, že si jsou vědomi svých předsudků vůči jiným národnostem. Za zajímavé zjištění považuji, že převaha studentů se Erasmus programu účastnila spíše kvůli zájmu o cestování než kvůli snaze zlepšit své dosavadní jazykové znalosti. Překvapující je také nepřátelskost českých studentů k cizincům.

Rezerva mé práce je především v nedostatku knižních publikací ke kapitole *Erasmus program*. Informace k této oblasti jsou k dostání zejména z internetových zdrojů. Dále pak obsáhlost této práce, která je způsobena především vysokým počtem otázek a následným

vyhodnocením. Ty však byly sestaveny tak, aby pokryly celkovou problematiku a poskytly názory studentů na jednotlivé oblasti z různých úhlů pohledu.

Tato práce může být přínosná pro české vyjíždějící studenty, kteří nevědí, co mají od programu Erasmus očekávat, zjistit čím je především přínosný, a také jakými otázkami se Erasmus studenti zabývají. Tato bakalářská práce má především zásadní přínos pro Univerzitu Pardubice, které dané výsledky zejména z oblasti nazvané *Spokojenost zahraničních studentů*, mohou posloužit k tomu, aby zlepšila podmínky pro zahraniční studenty a zvýšila tak reprezentativnost a reputaci Univerzity Pardubice na partnerských univerzitách.

V rámci mé bakalářské práce jsem si dovolila vytvořit motivační leták (viz příloha č. 4), který je určený k rozesílání budoucím, přijíždějícím studentům ze zahraničí na UPa. Tento leták by mohl být podstatný při rozhodování zahraničních studentů o budoucí partnerské univerzitě.

V návaznosti na toto téma by bylo účelné, zabývat se problematikou dalších programů a nejen v rámci EU, které nabízí lidem pobyty v zahraničí, a které rovněž podporují multikulturní výchovu. Konkrétně by to mohly být programy, které se zaměřují na spolupráci s USA nebo se zeměmi třetího světa. Zde jsem tedy nechala prostor jedincům, kteří se o podobnou problematiku taktéž s oblibou zajímají.

Na základě zjištěných dat lze konstatovat, že tato práce je jedním z důkazů prokazující smysluplnost Erasmus programu, který ročně přináší tisícům studentů nezapomenutelné zkušenosti a zážitky.

SEZNAM LITERATURY

- 1) GABAL, Ivan. *Etnické menšiny ve střední Evropě : konflikt nebo integrace*. Vyd. 1. Praha: G plus G, 1999, 341 p. ISBN 80-86103-23-4.
- 2) GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Překlad Vladimír Jůva. Brno: Paido, 2000, 207 s. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-859-3179-6.
- 3) JENÍČEK, Vladimír. *Globalizace*. V Praze: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2000, 65 s. Aktuální otázky světové ekonomiky, 1/2000. ISBN 80-245-0039-6.
- 4) NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie osobnosti*. 1. vyd. Praha: Academia, 1995, 336 s. ISBN 80-200-0525-0.
- 5) NAKONEČNÝ, Milan. *Sociální psychologie organizace*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005, 225 s. ISBN 80-247-0577-X.
- 6) PELCOVÁ, Naděžda. *Multikulturalismus a multikulturní výchova*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2009, 226 s. ISBN 978-80-7290-392-4.
- 7) PRŮCHA, Jan. *Multikulturní výchova : teorie, praxe, výzkum*. Vyd. 1. Praha: ISV, 2001, 211 p. Pedagogika (Prague, Czech Republic). ISBN 80-858-6672-2.
- 8) PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2009, 395 s. ISBN 978-807-3676-476.
- 9) SOUKUP, Václav. *Přehled antropologických teorií kultury*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000, 229 s. ISBN 80-717-8328-5.
- 10) *Velký sociologický slovník*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, 747 s. ISBN 80718416411.
- 11) VRÁTNÁ, Věra. *Úvod do psychologie pro posluchače Fakulty humanitních studií*. Vyd. 1. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2004, 111 s. ISBN 80-719-4624-9.
- 12) *Všeobecná encyklopedie v osmi svazcích. I a/b*. 1.vyd. Praha: Diderot, 1999, 482 s. ISBN 80-902-5552-3.
- 13) *Výchova k toleranci a proti rasismu: [multikulturní výchova v praxi]*. Vyd. 2., aktualiz. Editor Tatjana Šišková. Praha: Portál, 2008, 273 s. ISBN 978-80-7367-182-2.

Internetové zdroje

- 14) ALBRECHTOVÁ, V. Lifelong learning programme/Erasmus [online]. 2012 [cit. 2013-02-25]. Dostupné na www: <[http:// www.upce.cz/studium/studium-staze/llp-erasmus.html](http://www.upce.cz/studium/studium-staze/llp-erasmus.html)>
- 15) VYKOUPIIL, L. Ecce Homo – Erasmus Rotterdamský [online]. 2006 [cit. 2013-02-29], dostupné na www:<http://www.rozhlas.cz/brno/upozornujeme/_zprava650925>
- 16) Český statistický úřad [online]. 2010, 30. 5. 2012 [cit. 2013-01-29]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/cizinci_uvod>
- 17) Buddy system Pardubice. *Buddy system Pardubice* [online]. 19. 5. 2011 [cit. 2013-01-29]. Dostupné z: <http://buddy.upce.cz/about_us.php?article=21>
- 18) *Národní agentura pro evropské vzdělávací programy* [online]. [2012-11-20]. Dostupné z: <<http://naep.cz/>>
- 19) *Erasmus* [online]. c2007-2013 [cit. 2013-01-15]. Dostupné z: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=34&>
- 20) *CEEPUS* [online]. 15. 8. 2011 [cit. 2013-02-21]. Dostupné z: <http://www.dzs.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=15&>
Comenius [online]. c2007-2013 [cit. 2013-02-21]. Dostupné z: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=19>
- 21) *Erasmus mundus* [online]. c2007-2013 [cit. 2013-02-21]. Dostupné z: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=84>
- 22) *Grundtwig* [online]. c2007-2013 [cit. 2013-02-21]. Dostupné z: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=63&>

SEZNAM ZKRATEK

Apod.	A podobně
BS	Buddy system
Č.	Číslo
ČR	Česká republika
EHP	Evropský hospodářský prostor
EU	Evropská Unie
KH	Kritická hodnota
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Naep	Národní agentura pro evropské vzdělávací programy
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
Poz.	Pozorované (četnosti)
Předp.	Předpokládané (četnosti)
Tj.	To je
TK	Testové kritérium
Tzv.	Tak zvaný
UPa	Univerzita Pardubice

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Přehled výše grantů pro jednotlivé země

Příloha č. 2 - Dotazník v českém jazyce

Příloha č. 3 - Dotazník rozesílaný respondentů v anglickém jazyce

Příloha č. 4 – Motivační leták

Příloha č. 5 – Learning agreement

Příloha č. 6 – Confirmation of study period

Tabulka č. 1 – přehled výše grantů pro jednotlivé země

ZEMĚ	Paušální částka stipendia studijního pobytu/1měsíc v EUR	Paušální částka stipendia studijního pobytu/1měsíc v EUR	ZEMĚ	Paušální částka stipendia studijního pobytu/1měsíc v EUR	Paušální částka stipendia studijního pobytu/1měsíc v EUR
Rakousko	430	611	Island	567	621
Belgie	404	570	Itálie	447	638
Bulharsko	226	323	Lichtenštejnsko	516	713
Kypr	355	524	Litva	301	440
Německo	405	571	Lucembursko	404	570
Dánsko	555	775	Lotyšsko	297	434
Estonsko	312	458	Malta	346	511
Španělsko	409	577	Nizozemsko	459	625
Finsko	488	671	Norsko	571	800
Francie	473	678	Polsko	316	464
Řecko	359	530	Portugalsko	353	522
Chorvatsko	339	506	Rumunsko	252	363
Maďarsko	348	507	Švédsko	469	641
Švýcarsko	553	743	Slovinsko	322	473
Irsko	505	698	Slovensko	338	512
Turecko	322	476	Velká Británie	583	806

Dotazník – Studijní pobyt v zahraničí v rámci Erasmus programu

Vážení studenti,

jmenuji se Barbora Chaloupková, jsem studentkou III. ročníku bakalářského studia v oboru Humanitní studia. Chtěla bych vás poprosit o vyplnění mého dotazníku a všem dotazovaným tímto předem děkuji. Prostřednictvím tohoto dotazníku se pokusím zjistit co nejvíce informací z vašeho Erasmus pobytu na Univerzitě Pardubice, které následně vyhodnotím ve své bakalářské práci. Dotazník je zcela anonymní.

Pokyny

Při výběru vyberte pouze jednu možnost z nabízených odpovědí. U hodnocení čísla (1-5) vždy platí: č. 1 jako nejhorší až č. 5, kterým hodnotíte nejpozitivněji.

1. **V jakém jsi byl/a ročníku v době tvého Erasmus pobytu?** V _____ ročníku.
2. **Jsi žena/muž?** _____
3. **Jaká je tvoje národnost?** _____

4. Co tě přimělo k vycestování přes program Erasmus?

- a) Rodina, která chtěla, abych načerpal/a nové zkušenosti
- b) Moje univerzita, výjezd na zahraniční studijní pobyt je v rámci mého oboru povinný
- c) Baví mě cestování a poznávání nových lidí, proto jsem se sám rozhodl
- d) Chtěl/a jsem zlepšit své jazykové dovednosti a získat nové vědomosti
- e) Na základě doporučení mých kamarádů, kteří již na Erasmus programu byli

5. Jak probíhala adaptace v novém prostředí a mezi novými lidmi?

- a) Bez problémů
- b) S drobnými problémy, trvalo mi delší dobu, než jsem si zvykl/a v novém prostředí, ale už je vše v pořádku a cítím se tu velmi dobře
- c) Měl/a jsem veliké problémy s adaptací

6. Měl/a jsi problémy s dorozuměním v cizím jazyce?

- a) Ne, anglicky jsem uměl/a už před příjezdem a chci se zde ještě zdokonalit
- b) Anglicky umím, ale trvalo mi, než jsem si zvykl/a na jednotlivé přízvuky jiných studentů
- c) Ano, stávalo se mi to
- d) Ano, anglicky mluvím špatně, a to je jeden z důvodů, proč jsem na Erasmus vycestoval/a, abych se zdokonalil/a

7. Měl/a jsi pocit, že ti hostitelská univerzita (UPa) byla nápomocná ve všech zařízeních či otázkách a poskytla ti dostatečné informace před příjezdem i v době tvého studia?

- a) Ano, UPa mi pomohla vždy, když jsem potřeboval/a, a poskytla vyčerpávající informace
- b) Většinou pomohla, když jsem potřeboval/a, občas se vyskytly drobné nedostatky
- c) Mohlo by být poskytnuto více informací
- d) Ne, byl/a jsem zklamaný/á z nedostatečných informací a neochotou a spoustu věcí jsem si musel/a zjišťovat a zařizovat sám/sama

8. Byl/a jsi spokojený/á s výukou na UPa? (hodnocení číslem: 1-5)

(Doplň číslo) _____

9. Probíhala komunikace v anglickém jazyce mezi tebou a univerzitou v pořádku?

- a) Ano, neobjevil se žádný problém
- b) Ano, ve většině případů jsme si hned rozuměli
- c) Ne, moje angličtina je na špatné úrovni
- d) Ne, komunikoval/a jsem s někým, kdo anglicky nemluví příliš dobře

10. Jaké bylo vybavení UPa ve srovnání s tvou domácí univerzitou?

(Vybavení/vzhled knihovny, učeben, menzy, sportovních a rekreačních prostorů, kolejí)

- a) Srovnatelné
- b) Moje domácí univerzita je vybavena lépe
- c) Hostitelská univerzita (UPa) je vybavena lépe

11. Měl/a jsi možnost zapsat si předměty, které potřebuješ splnit na své domácí univerzitě?

- a) Ano, se zápisem předmětů jsem neměl/a problém
- b) Ve většině případů ano, pouze některé z předmětů se neshodovaly, a proto jsem si je zapsat nemohl/a
- c) Ne, většina předmětů je naprosto odlišných

12. Byl tvůj měsíční grant dostatečný?

- a) Ano, pokryl mi mé měsíční náklady
- b) Byl/a jsem spokojen/a s výší grantu, ale přesto jsem využil/a i své našetřené úspory
- c) Ne, náklady byly příliš vysoké na tak nízký grant. Využil/a jsem svých vlastních úspor a úspor rodiny

13. Jaké jsi měl/a vztahy s ostatními zahraničními studenty?

- a) Velmi dobré, hned po příjezdu jsem se zařadila mezi ostatní a se všemi jsem skvěle vycházel/a
- b) Dobré, občas se vyskytl nějaký problém, ale nešlo o nic vážného
- c) Mezi studenty jsem se nezařadil a nerozumím si s jinými národnostmi

14. Jak jsi vycházel/a s českými studenty?

- a) Velmi dobře, čeští studenti jsou velmi vstřícní, přátelští a otevření k cizincům
- b) Jak s kým, někteří mají zájem o cizí kultury a stejně tak jsem se setkal/a s lidmi, kteří o přítomnost cizinců příliš nestojí
- c) Překvapivě špatně, většina z nich neměla zájem komunikovat v cizím jazyce a nebyli přátelští

15. Přihlížíš při setkávání nových lidí na jejich národnost?

- a) Ano, ke každé národnosti mám určité předsudky a podle toho se k nim chovám
- b) Ve většině případů ne, ale pokud mám s nějakou národností špatné předešlé zkušenosti, určitě jsem při komunikaci opatrnější a obezřetnější
- c) Ne, nezáleží mi na tom, kdo má jakou státní příslušnost, vždy se soustředím pouze na charakter a chování daného člověka

16. Musel jsi s někým řešit během tvého Erasmus pobytu opakované konflikty kvůli odlišné národnosti?

- a) Ano, měli jsme naprosto odlišné názory v pohledu na svět a bylo to rozhodně kvůli kulturním rozdílům. Něco takového by se s člověkem z mé země nikdy nestalo.
- b) Ne, pouze běžné konflikty, které mohou nastat kdekoliv a s kýmkoliv
- c) Ne, žádné konflikty nenastaly

17. Dostal/a jsi se někdy s někým do konfliktní situace kvůli rozdílnému náboženskému vyznání?

- a) Ano, na mém Erasmus pobytu se mi to stávalo velmi často a s více lidmi
- b) Ano, přihodilo se mi to, ale pouze párkrát
- c) Ne, toto jsme na našem Erasmusu mezi sebou vůbec neřešili

18. Sdružuješ se na Erasmusu především s tvou národností nebo jsi naopak vyhledával/a národnosti s různými rasovými či kulturními rozdílnostmi?

- a) Ano, zjistil/a jsem, že spíše vyhledávám osoby té samé národnosti, i přesto, že mi jsou lidé odlišných národností také sympatičtí
- b) Ano, bohužel si s lidmi odlišné národnosti nerozumím
- c) Komunikuji se všemi, neřeším národnosti, ale pouze to, kdo mi je a kdo není sympatický
- d) Snažím se pohybovat mezi lidmi odlišných národností, proto jsem vyjel/a na Erasmus, abych poznal/a lidi z jiných zemí a něco se o nich dozvěděl/a.

19. Po jaké stránce cítíš po absolvování Erasmusu větší zlepšení?

- a) Spíše jsem se zdokonalil/a v cizím jazyce
- b) Erasmus mi byl prospěšný z hlediska získání nových vědomostí
- c) Nepocítil/a jsem zlepšení

20. Do jaké míry naplnil Erasmus pobyt v Pardubicích tvá očekávání?

- a) Předčil má očekávání, byla to zkušenost a zážitek, na který nikdy nezapomenu
- b) Naplnil má očekávání, setkal/a jsem se i s problémy, ale dokázal/a jsem si, že i náročnější chvílky zvládnou a dokonce i v zahraničí. Erasmus program hodnotím kladně.
- c) Spoustu věcí jsem si představoval/a jinak, možná bych byl/a spokojenější v jiné zemi

d) Nenaplnil má očekávání, byl/a jsem zklamaný/á

21. Jaká z možností tě, z hlediska tvých zájmů na Erasmus pobytu, nejvíce uspokojila?

- a) Možnost cestování
- b) Navázání kontaktů se zajímavými lidmi z různých zemí a společné zážitky
- c) Detailnější poznání země ČR po kulturní, geografické, politické či ekonomické stránce

22. Co bys označil/a jako největší přínos?

- a) Zvýšení sebedůvěry
- b) Obohacení po studijní stránce
- c) Zlepšení cizí řeči
- d) Celkové obohacení mé osoby o nové pohledy/názory a postoje poznáním nových kultur

23. Myslíš si, že budeš mít po absolvování Erasmus pobytu větší pracovní příležitosti?

- a) Ano, určitě
- b) Možná, nejsem si jistý/á
- c) Ne, myslím si, že Erasmus program nemá na pracovní příležitosti žádný vliv

24. Hodnotíš Erasmus pobyt kladně?

- a) Ano, Erasmus program mě celkově obohatil, ovlivnil můj život a postoje a nikdy této zkušenosti nebudu litovat.
- b) Ano, ale očekávala jsem od toho více, přesto nelituji, že jsem se zúčastnil/a.
- c) Ne, Erasmus pobyt hodnotím záporně a vůbec se mi zde nelíbilo.

The questionnaire

Dear students,

Let me introduce myself and explain briefly instructions.

My name is Barbora Chaloupková, I'm a student of third year bachelor's degree in Humanities. I would like to ask you to fill out my questionnaire and through all this, I would like to thank you in advance. I am aware of the fact that some of you have already finished studying at the University and others are still studying. For that reason please, those who are still studying, understand the usage of „past simple“ as unimportant. I will try to find out through this questionnaire as much information from your Erasmus stay in the UPA (University of Pardubice) as possible, which I will evaluate in my thesis subsequently. The questionnaire is completely anonymous.

Instructions to fill questionnaire out

Always select only one option from the offered answers. The rating numbers (1-5) always applies: No. 1 - as the worst score to No. 5 – as the most positive score.

In this section, add the words / numbers please

- 1. Which year you were in during your Erasmus stay? In _____ year.**
- 2. Are you female / male? _____**
- 3. What is your nationality? _____**
- 4. What made you to decide to participate in the Erasmus program?**
 - a) The family who wanted me to get a new experience
 - b) My university because study abroad is mandatory within my field of study
 - c) I like travelling and meeting new people, so it was my own decision
 - d) I wanted to improve my language skills and gain new knowledge
 - e) This decision was made on the recommendation of my friends who have been already participated on the Erasmus program

- 5. What was the adaptation to a new environment and the new people?**
- a) Without any problems
 - b) With minor problems, it took me a long time before I got used to in a new environment but it got better eventually
 - c) I had big problems with adaptation
- 6. Did you have any problems with understanding foreign language (i.e. English language)? (question only for non natives)**
- a) No, I could speak English before my arrival to Pardubice and I came to improve my English even better
 - b) I can speak English but it took me some time until I got used to for the different accents of other students
 - c) Yes, it happened sometimes I didn't understand at all
 - d) Yes, I speak English poorly and it's one of the reason why I traveled to abroad to improve my English skills
- 7. Do you think that the host university (UPa) was able to help you with all issues or arranging? Did they provide you sufficient information before the arrival, and even during the studying in Pardubice?**
- a) Yes, UPa helped me whenever I needed and provided comprehensive information
 - b) UPa generally helped me when I needed it, sometimes there were minor flaws
 - c) The UPa should has given more information
 - d) No, I was disappointed from a lack of information and unwillingness, I had to find out and arrange a lot of things by myself
- 8. Were you satisfied with teaching at the University of Pardubice? (evaluation number: 1-5)**
- (Fill in number) _____

- 9. Was the communication in English language between you and university alright?**
- a) No, I communicated with someone who did not speak English very well
 - b) Yes, there weren't any problems most of the times
 - c) Yes, there weren't any problems at all
 - d) No, my English is on the wrong level
- 10. What was UPa equipment in comparison with your home university? (Equipment - libraries, classrooms, canteen, sports and recreation rooms, dormitory)**
- a) Comparable
 - b) My domestic university is better equipped
 - c) Host University (UPA) is better equipped
- 11. Did you have the opportunity at The UPa to enroll each course that you needed to accomplish at your domestic university?**
- a) Yes, with an enrollment of subjects I did not have any problems
 - b) In most cases, yes, but some of the subjects did not match, so I could not enroll them
 - c) No, most subjects were completely different
- 12. Was your monthly grant sufficient?**
- a) Yes, It covered my monthly expenses
 - b) I was satisfied with the amount of the grant, but I also used my saved savings
 - c) No, costs were too high for such a small grant. I used my own and my parent's savings either
- 13. How was your friendship with the other international students?**
- a) Very good, immediately after my arrival, I became friend with all the others
 - b) Good, occasionally there was a problem, but it was not anything serious
 - c) I did not have a good friendship with the others

14. How did you get along with Czech students?

- a) Very well, Czech students are very helpful, friendly to foreigners
- b) Some students are interested in foreign cultures and so I met the students with interest for foreigners
- c) Surprisingly poorly, most of them are not interested in communication in a foreign language and they were not friendly to foreigners

15. Do you care about nationality when you meet new people?

- a) Yes, to every race I have certain prejudices and accordingly treat them
- b) In most cases, no, but if I have had with some nationalities bad previous experience, I am definitely more careful and cautious during conversation
- c) No, I do not care about nationality of the person, I always only focus on the character and behavior of the person what is the most important for me

16. Did you have to deal with someone repeated conflicts because of different nationalities during your Erasmus stay?

- a) Yes, we had completely different opinions in the view of the world and it was definitely due to cultural differences. Something like this would never happen with a person from my country
- b) No, only minor conflicts that can occur anywhere and with anyone
- c) No conflicts occurred

17. Did you experience any conflicts situation on the Erasmus stay because of the different religious beliefs?

- a) Yes, it happened very often and with many people
- b) Yes, it happened to me, but only a few times
- c) No, it never happened

18. Did you prefer meeting people especially with the same nationality than other nationalities with different racial or cultural differences?

- a) Yes, I found out that I rather meet people of the same nationality, even though they are still people of different nationalities also likeable
- b) Yes, I found out I do not understand with different nationalities at all
- c) I communicated with everybody, regardless of his/her nationality

d) I tried to mingle with people of different nationalities, it was the main reason why I traveled to Erasmus, to get know people from other countries and learn something about them

19. In what areas do you feel after graduating from Erasmus greater improvement?

- a) I improved my foreign language skills
- b) Erasmus was beneficial to me in terms of gaining new knowledge
- c) I did not recognize any improvement

20. Did Erasmus program fulfill your expectations?

- a) It exceeded my expectations. It was an experience that I will never forget
- b) It met my expectations. There were some problems but I proved to myself that I can handle even the most demanding moments and even abroad.
- c) A lot of things I imagined in a different way, I might have been happier in another country
- d) I was disappointed, it did not fulfill my expectations

21. Which of the options, in terms of your interests (hobbies), most satisfied you at the Erasmus stay?

- a) Possibility of travel
- b) Establishing contacts with interesting people from different countries and shared experience
- c) detailed knowledge of the new country (CR) after the cultural, geographical, political, or economic terms

22. What do you consider as the greatest benefit?

- a) Increasing confidence
- b) Enrichment of the study area in general
- c) Improving my foreign language
- d) Total enrichment of myself with new views / opinions and attitudes by learning new cultures

23. Do you think you will have after graduating Erasmus stay greater job opportunities?

a) Yes, definitely

b) Maybe, I'm not sure

c) No, I think that the Erasmus program does not affect employment opportunities

24. Do you assess Erasmus stay positively?

a) Yes, the Erasmus program has enriched me overall, influenced my life and attitudes, and I will never regret this experience

b) Yes, however I expected more, but I do not regret that I participated

c) No, I did not like it here at all

Motivační leták - přední strana

DOH'T YOU KNOW
WHERE TO SPEND
ERASMUS TIME?

- If you would like to meet 100 Erasmus students who usually come every semester
- If you would like to study at the reputable University
- If you like cultural monuments and nice nature
- If you like entertainment
- If you like beer, gingerbread and hockey

Do not hesitate and come to study for Erasmus to University of Pardubice

University of Pardubice offers even more than quality education. Buddy system which is part of the University has a members who help you to feel comfortable and make an regular events like welcome/bye be party, national evenings, trips to surrounded cities and sightseeing. trip to the capital city Prague, trip to the highest mountain in Czech Republic, paintball or boat trip and trip to the most famous medieval tavern.

Motivační leták - zadní strana

„Coming to Pardubice for Erasmus was my the best decision ever“.

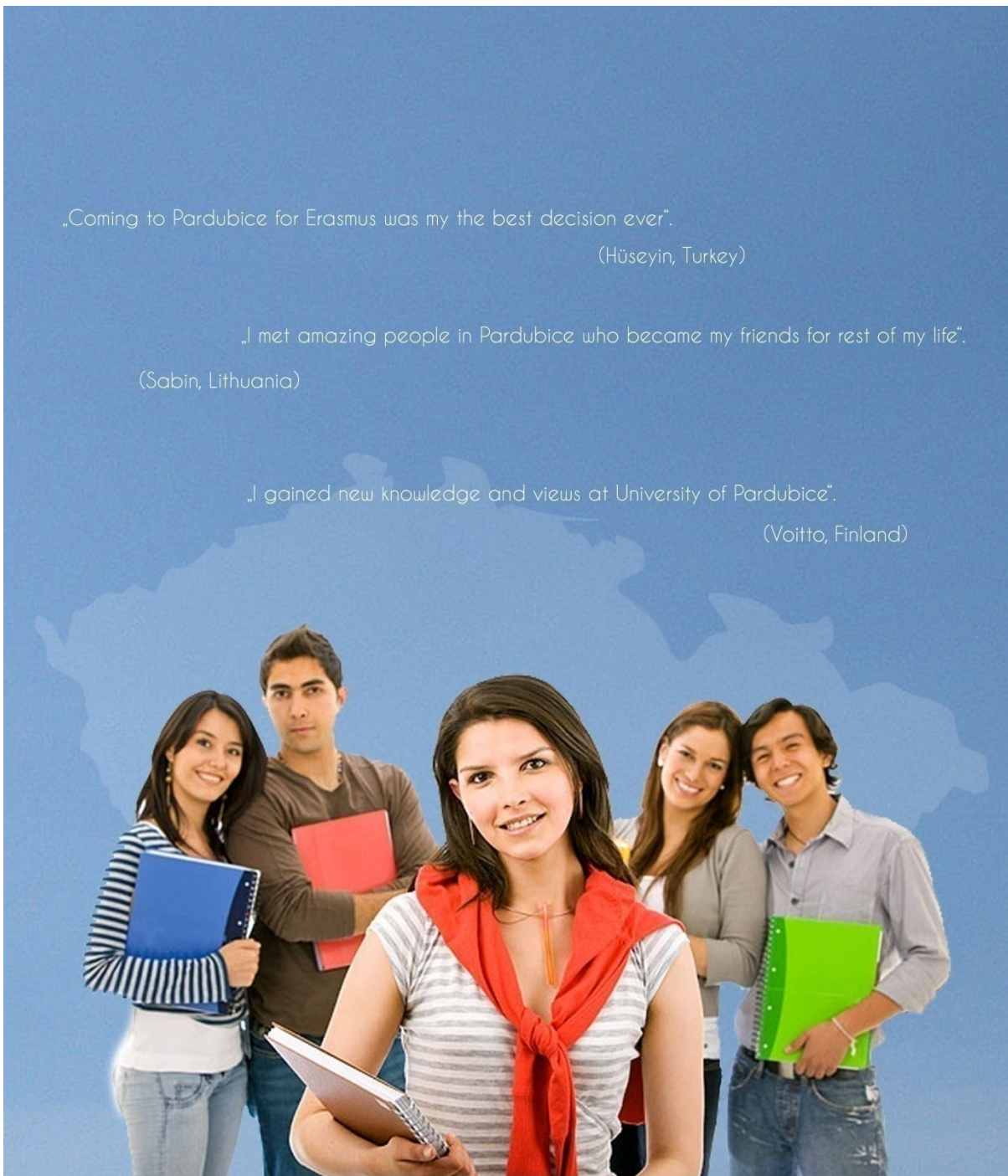
(Hüseyin, Turkey)

„I met amazing people in Pardubice who became my friends for rest of my life“.

(Sabin, Lithuania)

„I gained new knowledge and views at University of Pardubice“.

(Voitto, Finland)

Název

ERASMUS PROGRAMME
STUDENT MOBILITY FOR
STUDY

ECTS – EUROPEAN CREDIT TRANSFER AND ACCUMULATION SYSTEM
LEARNING AGREEMENT

I. DETAILS OF THE STUDENT

Name of the student:	Academic year:
Field of study:	Study period: from to
Sending institution:	Country:

II. DETAILS OF THE PROPOSED STUDY PROGRAMME ABROAD/LEARNING AGREEMENT

Receiving institution:		Country:	
Course unit code (if any) and page no. of the course catalogue	Course unit title (as indicated in the course catalogue)	Semester (autumn/spring)	Number of ECTS credits

If necessary, continue this list on a separate sheet

Fair translation of grades must be ensured and the student has been informed about the methodology

III. COMMITMENT OF THE THREE PARTIES

Student Student's signature: Date:

Sending institution We confirm that the proposed programme of study/learning agreement is approved.

Departmental coordinator's name and function: function:	Coordinator's name and
Departmental coordinator's signature: signature:	Institutional coordinator's
Date:	Date:

Receiving institution	
We confirm that this proposed programme of study/learning agreement is approved.	
Departmental coordinator's name and function: function:	Coordinator's name and
Departmental coordinator's signature: signature:	Institutional coordinator's
Date:	Date:

CHANGES TO ORIGINAL PROPOSED STUDY PROGRAMME/LEARNING AGREEMENT

(to be filled in ONLY if appropriate)

Name of the student:	Country:
Sending institution:	

Course unit code (if any) and page no. of the course catalogue	Course unit title (as indicated in the course catalogue)	Deleted course unit	Added course unit	Number of ECTS credits
		☐	☐	
		☐	☐	
		☐	☐	
		☐	☐	
		☐	☐	
		☐	☐	
		☐	☐	
		☐	☐	
		☐	☐	
		☐	☐	

If necessary, continue this list on a separate sheet

<p>Student</p> <p>Student's signature:</p> <p>Date:</p>
--

<p>Sending institution</p> <p>We confirm that the above-listed changes to the initially agreed programme of study/learning agreement are approved.</p>	
<p>Departmental coordinator's name and function:</p> <p>Departmental coordinator's signature:</p>	<p>Coordinator's name and function:</p> <p>Institutional coordinator's signature:</p>
Date:	Date:

<p>Receiving institution</p> <p>We confirm that the above-listed changes to the initially agreed programme of study/learning agreement are approved.</p>

Departmental coordinator's name and function:
function:

Coordinator's name and

Departmental coordinator's signature:
signature:

Institutional coordinator's

Date:

Date:

Název

LLP/ERASMUS
CONFIRMATION OF STUDY
PERIOD

CONFIRMATION OF LLP/ERASMUS STUDY PERIOD

This is to certify that Mr/Ms

was an exchange student at

.....

Erasmus code:

fromto of the 2012/2013 academic year

at the faculty of

.....

Name of the signatory:

Function:

Signature:

Date:

Stamp of the institution: